

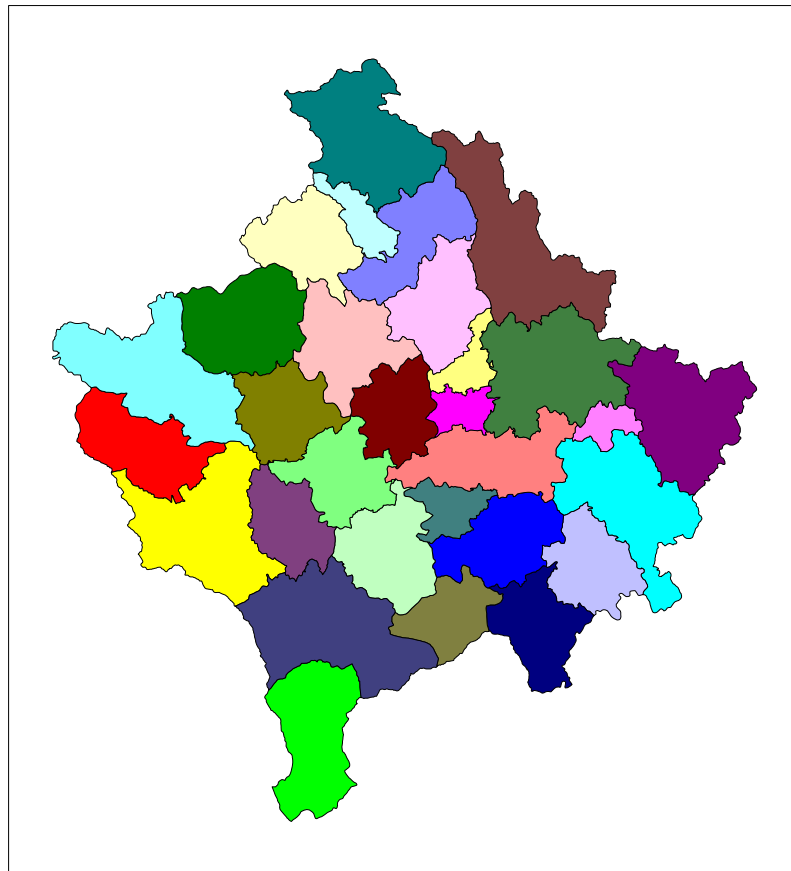

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Administratës Publike - Ministarstvo Javne Uprave - Ministry of Public Administration

Serija 5: Socijalne Statistike

Statistika tržišta rada 2008

Enti i Statistikës së Kosovës
Zavod za Statistiku Kosova
Statistical Office of Kosovo

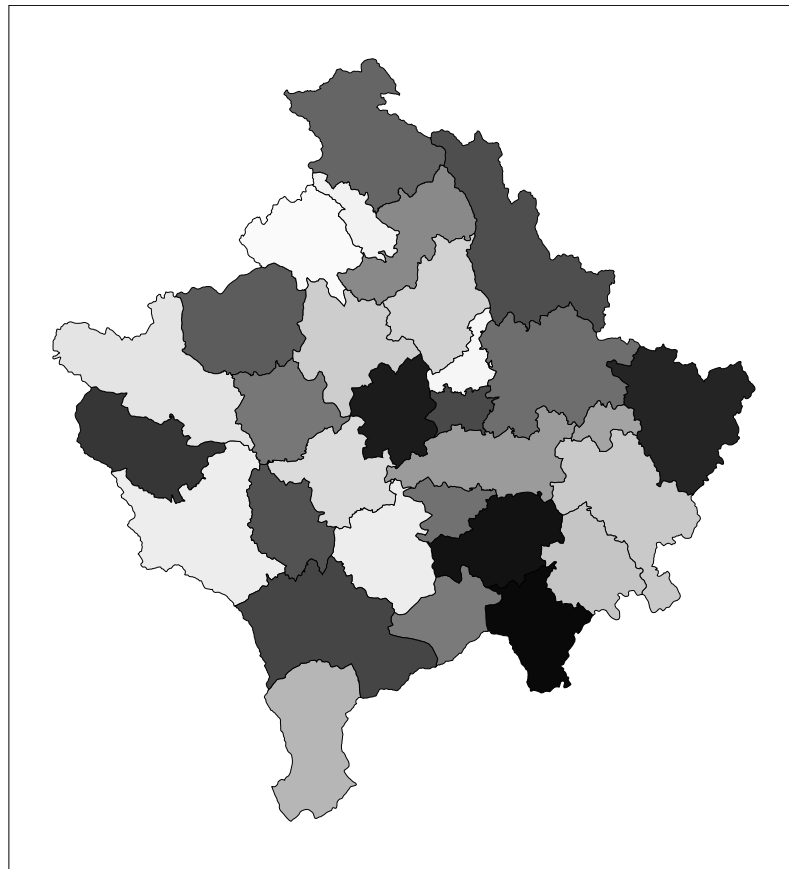

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Administratës Publike - Ministarstvo Javne Uprave - Ministry of Public Administration

Serija 5: Socijalne Statistike

Statistika tržišta rada 2008

Enti i Statistikës së Kosovës
Zavod za Statistiku Kosova
Statistical Office of Kosovo

Izdavač : Zavod za Statistiku Kosova (ZSK)
Datum Publikacije : Novembar 2009
© Zavod za Statistiku Kosova
Reprodukcija je ovlašćena pošto su odobrena materijalna srestva.
Štampana od: K.G.T Priština, Kosova

Veliki deo ovih informacija je dostupan na internetu,
ebstranici ZSK-a www.ks-gov.net/esk

P r e d g o v o r

Cilj Ankete Radne Snage (ARS) na Kosovu je prikupljanje statističkih podataka o tržištu rada i o sličnim pitanjima, kao i da se izvrši procena pokazatelja zaposlenosti i nezaposlenosti na Kosovu.

Statistička publikacija sadrži podatke o broju zaposlenih i nezaposlenih osoba prema: starosti, polu, radnom statusu, ekonomskim aktivnostima, zanimanju i ostalim pitanjima koja se odnose na tržište rada.

Na ovoj publikaciji svoj doprinos su dali:

Mr.sc.Bashkim Bellaqa - Direktor Departmana socijalne statistike

Bujar Hajrizi - Šef sektora statistike zaposlenosti

Bedrije Demaj - Visoki zvaničnik statistike zaposlenosti

Sve korisnike ove publikacije pozivamo na saradnju i molimo vas da vaše komentare i sugestije pošaljete na adresu: social@ks-gov.net i možete da posećujete našu web stranicu: www.ks-gov.net/esk

Novembar, 2009

Izvršni direktor ZSK
Avni Kastrati

Lista skraćenica

ARS	Anketa radne snage
ILO	Međunarodna organizacija rada
AMŽS	Anketa o merenju životnog standarda
AER	Evropska agencija za reizgradnju
EZ	Evropska zajednica
ZSK	Zavod za Statistiku Kosova
ISCO	Standardna međunarodna klasifikacija zanimanja
NACE	Statistička klasifikacija ekonomskih aktivnosti
-	Bez pojave

Sadržaj

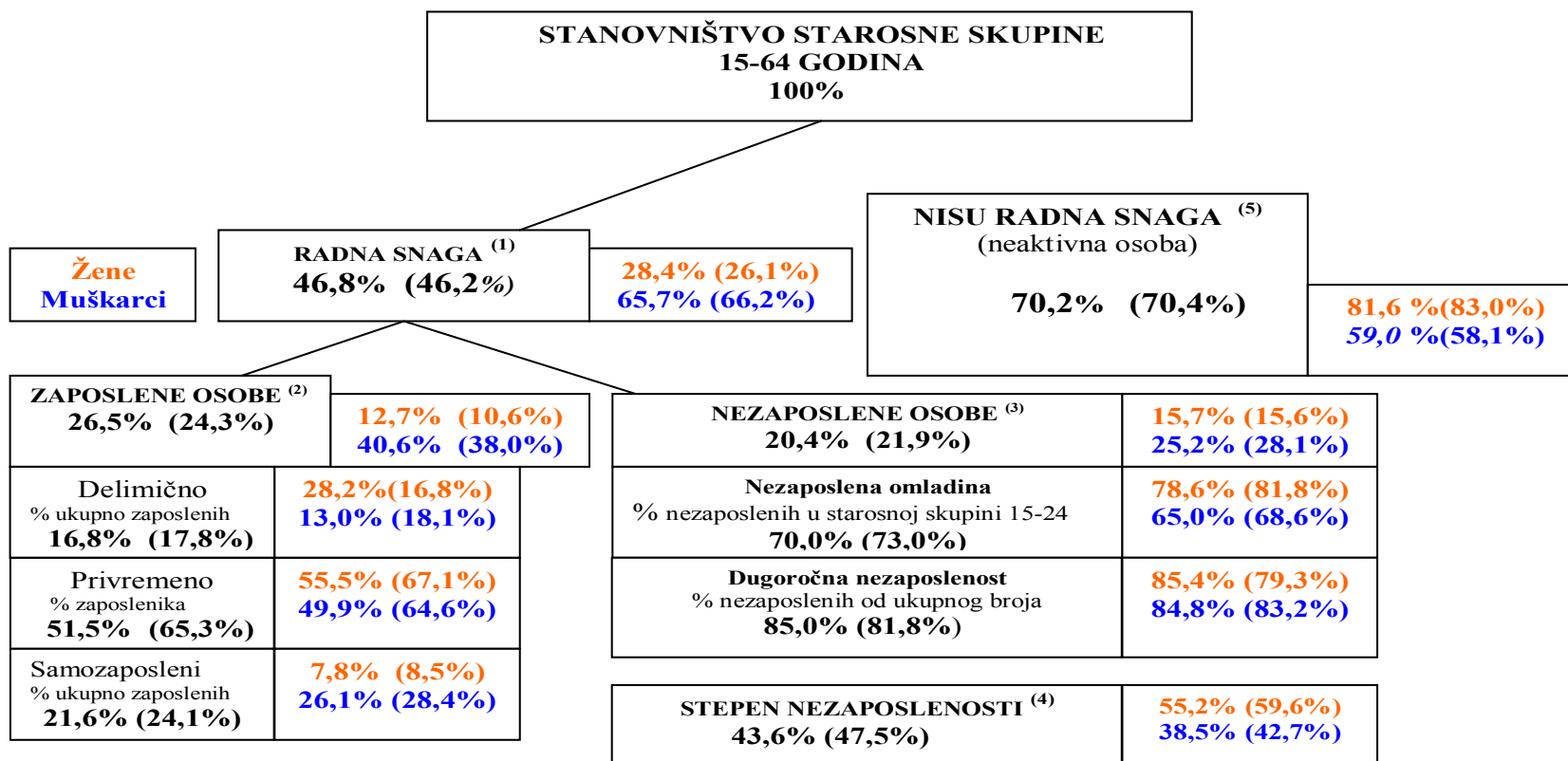
	Strana
Tabela - Anketa Radne Snage 2007 i 2008.....	5
Anketa radne snage 2008.....	6
1 Istorik.....	6
2 Metodološke beleške.....	7
3 Osnovni koncepti i definicije.....	9
4 Stanovništvo.....	11
4.1. Starosna struktura.....	11
4.2. Status aktivnosti.....	12
4.3. Obrazovanje.....	14
5 Zaposlenost.....	15
5.1. Zaposlenost prema starosne skupine.....	15
5.2. Obrazovanje.....	16
5.3. Ekonomska aktivnost.....	17
5.4. Zanimanje.....	19
5.5. Profesionalni status.....	20
5.6. Uslovi zapošljavanja.....	21
5.7. Uobičajeni sati rada.....	22
6 Nezaposlenost.....	23
6.1. Nezaposlenost prema starosne skupine.....	23
6.2. Obrazovanje.....	25
6.3. Vremensko trajanje.....	26
6.4. Metode pretraživanja.....	27
6.5. Ranije radno iskustvo.....	28
6.6. Ekonomska aktivnost.....	29
6.7. Zanimanje.....	30
7 Neaktivne osobe.....	31
7.1. Starosne skupine.....	31
7.2. Obrazovanje.....	32
Dodatak 1: Standardno tabeliranje programa 2007 – 2008.....	33
Dodatak 2: Variabli tabeliranja, ZSK ARS 2008.....	37

ANKETA RADNE SNAGE NA KOSOVU 2007 i 2008

Septembar 2007/Oktombar 2008 (ARS 2008 u zagrade)

Osnovni koncepti:

- (1) Stepenn aktivnosti ili stepenn učešća u radnoj snazi: procenat radne snage u populaciji radnih godina (sposobni za rad);
- (2) Stepenn zaposlenosti: procenat zaposlenika populacije radnih godina;
- (3) Stepenn nezaposlene populacije: procenat nezaposlenih osoba populacije radnih godina;
- (4) Stepenn nezaposlenosti: procenat nezaposlenih u radnoj snazi;
- (5) Neaktivne osobe

Anketa radne snage 2008

1 Istorik

Zavoda za statistiku Kosova počeo je da sprovodi Anketu o radnoj snazi (ARS) od 2001 godine u cilju prikupljanja uporedivih informacija o zaposlenosti i nezaposlenosti na Kosovu i da bi te informacije bile raspoložive za domaće i međunarodne institucije.

Pošto je ova publikacija prvi pokušaj ove vrste na Kosovu, anketa je po mnogim aspektima bazirana na Anketi o merenju životnog standarda (AMŽS) koja je realizovana u saradnji sa Svetskom bankom u prethodnoj godini. U isto vreme, težilo se ka implementaciji relevantnih međunarodnih preporuka o statistikama tržišta rada prema ILO i Eurstat-u.

Tehničkom asistovanjem jednog eksperta iz ILO i finansijskom podrškom od strane jednog nemačkog granta, rad na terenu za ARS u 2001. završen je decembra 2001., a rezultati su se objavili u publikaciji " Ključni pokazatelji zaposlenosti" juna meseca 2002. Od tog vremena, ARS je postala integralni deo programa rada ZSK-a u vidu godišnje ankete koja se realizuje na jesen.

Međutim, unutar strukture projekta "Podrška Zavodu za statistiku Kosova" koji je započeo u 2003 god. uz finansiranje Evropske agencije za reizgradnju (EAR), ARS ZSK-a je ponovo razmotrena sa njenih aspekata usklađenosti sa standardima ARS EZ. Prvi značajni rezultat tog procesa bilo je usvajanje novog standardnog programa tabelarnog prikazivanja podataka ARS u 2003., od čega je proisticala neophodna potreba za novim formatom u analizi rezultata ARS i retroaktivna izrada tabela ARS iz 2001. i 2002.

Aktuelni izveštaj o ARS 2008 je nastavak izveštaja o ARS 2007, ARS 2006, ARS 2005, ARS 2004 analiza koji se razlikuje od onih u 2001 i 2002. Na njegovom dodatku sa podacima sadrži novi program standardnog tabeliranja za ARS 2007 i 2008.

Pošto u ARS ZSK-a je obuhvaćena potpuna revizija upitnika ankete od 2004 godine prema definicijama Evropske unije, izmene koje će se dalje vršiti u ARS ZSK-a su prelaz iz godišnje ankete u jednu tromesečnu anketu, znači sa rezultatima prema tromesečnoj periodici, pošto će naredni planirani sveukupni popis stanovništva pružiti odgovarajuću bazu za uzorke. U isto vreme, takođe, treba učiniti napore na poboljšanju kvalitetnosti rezultata ARS primenjujući pri tome dodatne organizativne i metodološke mere.

2 Metodološke beleške

Ankete radne snage realizuju se na osnovu uzorka, kao n.pr. podaci koji se traže sakupljaju se samo od određenog broja anketiranih osoba koji predstavljaju stanovništvo u celini.

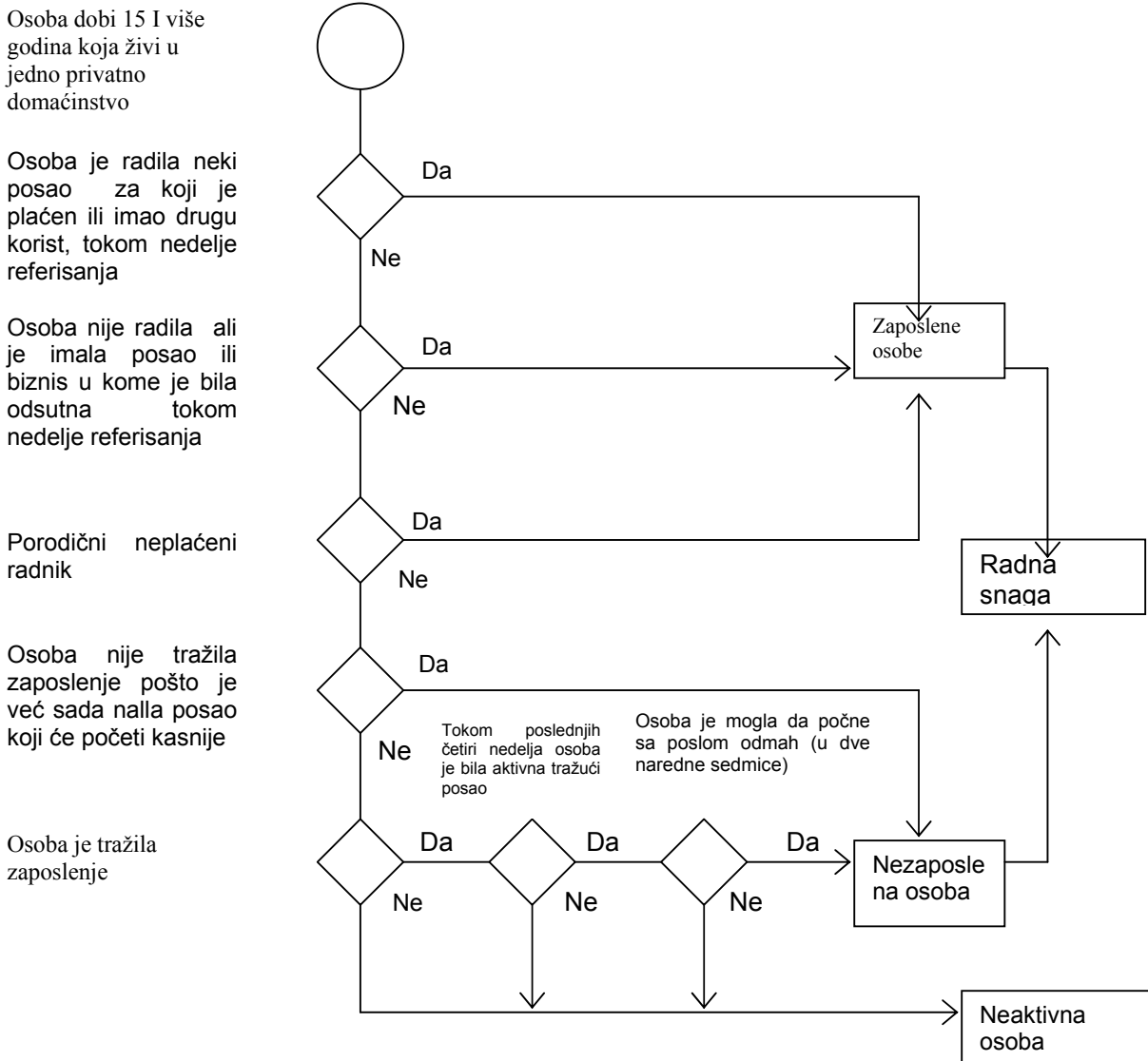
Jedan od problema na Kosovu bio je nedostatak formiranja jednog okvira za uzorke, koji se inače obezbeđuje popisom stanovništva ili iz efektivnog sistema civilnog popisa. Prema tome ARS ZSK-a bazirana je na dizajnu uzorka AMŽS Svetske Banke 2000. Svake godine, u prvoj fazi je obuhvaćeno 360-400 izabranih popisnih krugova prema uzorku i sa određenim brojem domaćinstava (počev od 2002 godine obično 8 domaćinstava) u drugoj fazi, sa stratifikacijom ruralno/urbano i albansko(sa minoritetima) /srpsko (za detaljnija objašnjenja čitaj Metodološki izveštaj, avgust 2002), potom, ARS se obratila svim članovima izabranog domaćinstva za anketiranje. U 2007 godini ARS-om konačno je obuhvaćeno 399 popisnih krugova sa 3192 domaćinstava (popisnih krugova) i sa 20266 osoba, i odgovarajuće šifre u 2008 godini bile su: 400 zona za anketiranje (popisnih krugova), 4000 domaćinstava i 24470 osoba.

Prema definicijama Evropske zajednice, ARS pokriva samo civilno rezidento stanovništvo koje živi u privatnim domaćinstvima i popunjene individualne upitnike za svako lice staro 15 i više godina na poslednj dan nedelje referisanja, koja je specifikisana kao nedelja od ponedeljka do nedelje, pre datuma anketiranja.

Validnost i uporedivost ARS u velikoj meri zavisi od njihove vremenske koordinacije. Intervjui ARS u 2001godine uglavnom su obavljani meseca decembra, u 2002 u novembru, u 2003 godine u kraju oktobra početkom novembra. Nakon potpunog pregledavanja upitnika u 2004 godini, ARS su realizovane od sredine do kraja meseca septembra uključujući i ARS 2007, Međutim, ARS 2008 je realizovana početkom Oktobra do sredine istog meseca. Što je period anketiranja odložen za kasnije u godini, veća je mogućnost da će pojedine privredne aktivnosti u pojedinim sektorima (poljoprivreda, građevinarstvo i turizam) ući u fazi smanjivanja aktivnosti ili njenog potpunog zastoja. Ako će se period anketiranja odrediti jednog ranijeg datuma, otprilike mesec dana ranije svake godine, time bi se dovodile u pitanje vremenske uporedivosti rezultata.

Konačno, statistike i analize tržišta rada odlikuju se fundamentalnim uticajem od definicije i radnog statusa svake osobe. Od 2002 godine, ARS ZSK-a je koristila proceduru klasifikacije EZ prikazane u Grafikonu 1, ali takođe i periodične publikacije ARS 2001 i gore koriste ovu proceduru klasifikacije.

Grafiku 1: Klasifikacija radne snage u Anketi Radne Snage Evropske unije

Rezultati ARS ZSK-a iz 2008 godine i osnovne izmene još iz 2007 godine diskutovane se u 4 sekcijama definisanim prema radnom statusu: o stanovništvu u celini, zaposleni, nezaposleni i neaktivne osobe.

Imajući u vidu standarde EU, analiza je bazirana na podacima iz novog standardnog programa za tabelarno prikazivanje podataka, koji je u dve poslednje godine priložen Prilogu 1.

Kompletan spisak svih varijabla za koje su sakupljeni podaci putem ARS ZSK-a 2008 godine i koje se može upotrebiti za dopunsko tabelarno prikazivanje podataka nalazi se u Prilogu 2.

3 Osnovni koncepti i definicije

Pošto je predviđeno da se ARS-om obuhvati celo rezidentno stanovništvo jedne zemlje, rezultati su prikupljeni samo za lica koja žive u privatnim domaćinstvima (bez uključivanja lica koja su na obaveznom odsluženju vojnok roka ili u službi komuniteta anketirana u domaćinstvu).

Glavna razlika koja se javlja u svakoj ARS je klasifikacija lica starosti 15 i više godina od njihovog radnog statusa:

Zaposleni su osobe koje su tokom nedelje referisanja:

- radile neki posao uz plaćanje ili dobit, ili
- nisu radile, ali su imale svoja radna mesta u kojima su privremeno odsustvovala.

Takođe, i porodični radnici su obuhvaćeni.

Nezaposleni su osobe koje:

- su tokom nedelje referisanja bile bez zaposlenja, i
- aktivno su tražile zaposlenje tokom četiri prethodnih nedelja i
- bile su spremne da započnu posao u toku dve narednih nedelja.

Osobe koje su sada već našle zaposlenje, a kasnije će započeti svoj posao, takođe su klasifikovane kao nezaposlene osobe.

Neaktivni su svi oni koji nisu klasifikovani ni u jednoj kategoriji (zaposleni ili nezaposleni).

Grafikon 1 predstavlja grafičko kretanje klasifikacije stanovništva prema propisanim definicijama od 2000 g. U tom kontekstu, lica koja su privremeno odsutna sa posla dakako predstavljaju poteškoće. Prihvaćen kriteriji za njihovu klasifikaciju kao nezaposlena je jedno formalno vezivanje za njihov posao, koji je definisan od:

- fakture o nastavku plaćanja,
- uveravanja o povratku na posao, ili
- isteka vremena odsutnosti.

Kod ARS u 2001., definicija radnog statusa specificirana je dalje u izvesnom broju tačaka:

Lica koja rade na njihovim manjim poljoprivrednim farmama, ali koja svoje proizvode koriste samo za sopstvenu potrošnju, treba da se uvrste kao zaposlena lica, samo u slučaju ako je njihova proizvodnja uključena u nacionalnim računim.

Medžutim, od 2008, lica koja rade na njihovim manjim poljoprivrednim farmama, treba da se smatraju kao zaposleni, samo ako oni prodaju jedan deo tog proizvodnja. Bilo koja totalna vrednost proizvodnja. Lica koja rade na njihovim manjim poljoprivrednim farmama, ali ne prodaju svoj proizvod jer oni proizvode samo za sopstvenu potrošnju ne smatraju se zaposleni.

Regnuti koji tokom nedelje referisanja rade pojedine poslove za plaćanje ili profit ne treba ih smatrati kao zaposlene.

- Lica na porođajnom odsustvu uvek treba da se smatraju kao zaposleni.

- Drugi, koji nisu zaposleni tokom nedelje referisanja (sezonski radnici tokom i van sezone, lica na roditeljskom odmoru, porodična neplaćena lica, lica otpuštena sa posla i lica koja su odsutna duže vreme, osim u slučaju bolesti) treba da se smatraju kao zaposleni samo u slučaju ako imaju garanciju o njihovom povratku na posao u roku od 3 meseci ili koji i dalje primaju 50% i više njihove plate.

Osobe koje nisu bile zaposlene tokom nedelje referisanja, ali koje su već našle posao u kome će početi kasnije da rade, treba ih smatrati kao zaposlene, samo ako je dan početka tog posla najkasnije u roku vremenskog perioda od 3 meseci, u protivnom smatraće se neaktivnim licima.

Bazirajući se na starost i radni status, proizilazi broj dole navedenih grupa i Stepen:

- **Radne godine stanovništva:** 15–64
- **Stepen ovisnosti omladine:** ispod 15/15–64
- **Stepen efektivne ovisnosti starih :** 65+/15–64
- **Stepen ovisnosti:** koji ne rade 15+/zaposleni
- **Radna snaga:** zaposleni + nezaposleni
- **Stepen aktivnosti:** radna snaga 15–64/ radne godine stanovništva
- **Stepen zaposlenosti:** zaposleni 15–64/ radne godine stanovništva
- **Stepen nezaposlenosti:** nezaposleni/radna snaga

U nastavku dati su izvesni koncepti koji su vezani za specifične uslove zaposlenosti, nezaposlenosti ili neaktivnosti:

Stalni posao se odnosi samo na radnike. Privremeno zapošljavanje, ugovoreni posao ili ograničena dužina trajanja posla ili fiksni ugovori karakterišu se dogovorom između poslodavca i zaposlenika pod objektivnim uslovima pod kojima se završava posao, kao što su specifični datumi, kompletiranje jedne dužnosti ili povratak jednog radnika koji je privremeno bio zamenjivan drugim radnikom. Osobito, ovo se primenjuje za:

- za lica sezonske zaposlenosti,
- lica angažovana od agencije ili razmene zaposlenosti i zaposleniza treću stranku za obavljanje neke specifične dužnosti (izuzev u slučajevima pisanog ugovora za neograničeno trajanje sa agencijom ili razmenu zaposlenosti),
- lica sa specifičnim ugovorima obučavanja.

U slučaju da ne postoje kontradiktorni kriteriji za izvršavanje posla ili radnog ugovora, onda se ovaj posao smatra stalnim ili posao na neodređeno vreme.

Razlika između rada sa punim i rada sa delimičnim radnim vremenom zasniva se na subjektivnom deklarisanju respondenta, ili konkretnije, nije moguće da se dobije objektivna definicija dokle god se radni sati razlikuju sa jednog do drugog mesta I od jedne do druge filijale (ogranka) aktivnosti .

Rad sa delimičnim radnim vremenom/ nevolunterski smatra se posao koji obavljaju lica koja izjave da rade sa delimičnim radnim vremenom jer nisu bila u mogućnosti da nađu rad sa punim radnim vremenom.

Broj redovnih radnih sati tokom jedne nedelje ARS odnosi se samo na redovne radne sate u glavnom poslu, uključujući prekovremeni plaćeni ili neplaćeni rad , ali ne uključuje se vreme od kuće do radnog mesta ili odmor za glavni obrok-ručak. Početnici, ili stažisti ne treba da uključe svako provedeno vreme na koledžu ili na drugim specijalizovanim centrima za treniranje. Lica koja nisu u mogućnosti da daju podatak o njihovim redovnim radnim satima, mogu ih zamenjivati prosekom radnih sati koje su ona faktički radila tokom nedelje u četiri poslednje nedelje. Pojeina lica, a posebno samozaposleni I radnici člasnovi porodice mogu da ne raspolazu tabelom o redovnom vremenu, jer se njihovi radni sati u potpunosti razlikuju iz jedne do druge nedelje ili iz jednog do drugog meseca.

Dužina trajanja nezaposlenosti na operativan način je definisana od dvaju kraćih perioda kao u nastavku:

- vremensko trajanje traženja posla, ili
- vremensko trajanje od poslednjeg zaposlenja.

Nezaposlenost mladih odnosi se na lica stara od 15–24 godina.

Dugotrajna nezaposlenost definisana je u vremenskom trajanju od od jedne i više godina.

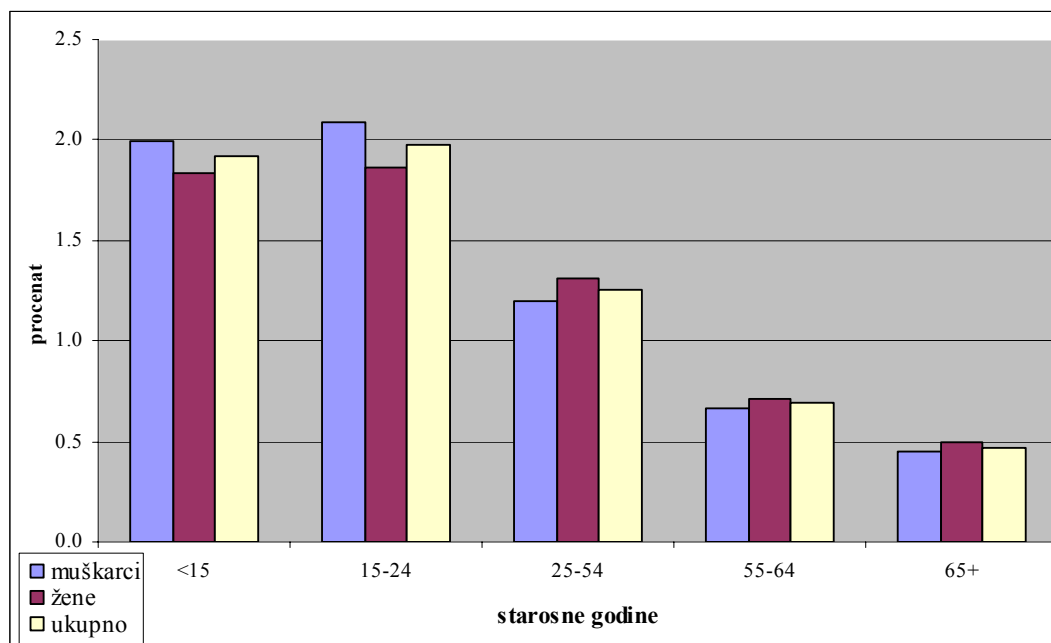
4 Stanovništvo

Usled događaja u njenoj novijoj istoriji i imajući u vidu jedan dug vremenski period da od 1981 nije sproveden Popis stanovništva na Kosovu kao i da sistem civilnog popisa nije savremen, što se tiče radnog statusa, praktično, nemoguće je obezbediti apsolutne i verodostojne šifre o ukupnom stanovništvu ili o njenom sastavnom delu. Ovo, još više utiče kod anketa koje se realizuju putem uzorka, kao što je ARS ZSK-a, koja je isto tako morala da se bazira na jednom nezadovoljavajućem okviru., Prema tome, svi delovi koji se pokrivaju ovde su prikazani procentualno za odgovarajuće grupe referisanja (muškarci, žene, ili ukupno, i u pojedinim slučajevima te grupe dalje su prikazane prema određenim starosnim skupinama).

4.1. Starosna struktura

Prvi značajni pokazatelj tržišta rada jeste relativna veličina stanovništva sa radnim godinama, kao što su na primer osobe stare od 15 do 64 godina, što približno određuje granice raspoloživog potencijala radne snage. Na Kosovu, ova šifra prema ARS ZSK-a 2008 godine, kada se upoređuje je niska, sa samo 64.2%. Razlog za to je evidentan, kada se ima u vidu struktura stanovništva prema starosnim godinama. Kosovo ima jedno relativno mlado stanovništvo, sa približno jednom trećinom koju čine osobe koje imaju 15 godina i mlađe u najnižem stepenu, i samo 7.1% populacije stare 65 godina i starije na krajnjem višem stepenu. Ovakva struktura je tipična za klasičnu piramidu stanovništva. Ovo, takođe se uočava, ako se računa prosečna veličina starosnih skupina koja se koristi u analizama tržišta rada za pojedine godine (vidi grafikon 2).

Grafikon 2: Godišnji prosek starosnih skupina prema polu, 2008

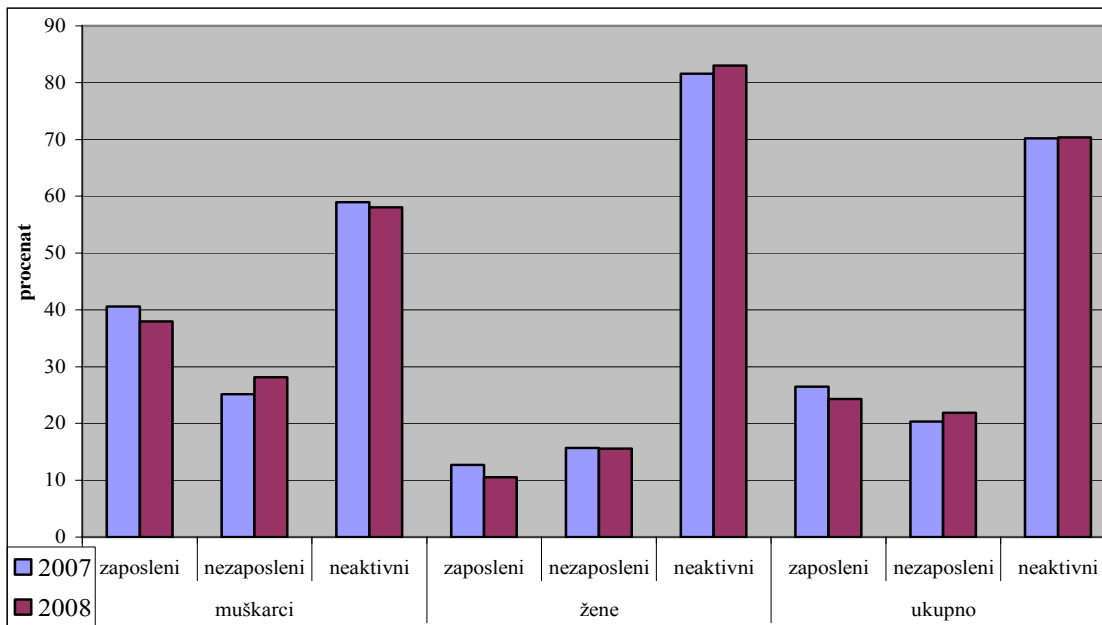
Isto fakično stanje prikazano prema stepenu ovisnosti omladine i starih osoba, gde je opisano koliko osoba ispod 15 godina i iznad 65 godina, na 100 osoba, ispunjavaju uslov za rad posmatrano prema starosnim godinama. Ova upoređenja ukazuju da kod omladine ovaj odnos je 1: 2, a za starije samo 1:10.

Zbog većeg učešća muškog pola, sve ove šifre su veće za muškarce u mlađim godinama, dok sa izrazitijom tendencijom porasta za osobe ženskog pola koje su starije i to zbog njihovog nižeg stepena mortaliteta.

4.2. Status aktivnosti

Druga grupa značajnih pokazatelja tržišta rada odnosi se na aktuelnu aktivnost stanovništva, gde imao tri različite osnovne statuse: zaposlen/a, nezaposlen/a i neaktivno (za odgovarajuće definicije vidi gore Grafikon 1). Raspoređivanje muškaraca, žena i ukupnog stanovništva prema statusu njihove aktivnosti prikazano je u Grafikonu 3.

Grafikon 3: Stanovništvo prema zaposlenosti i polu, 2007- 2008

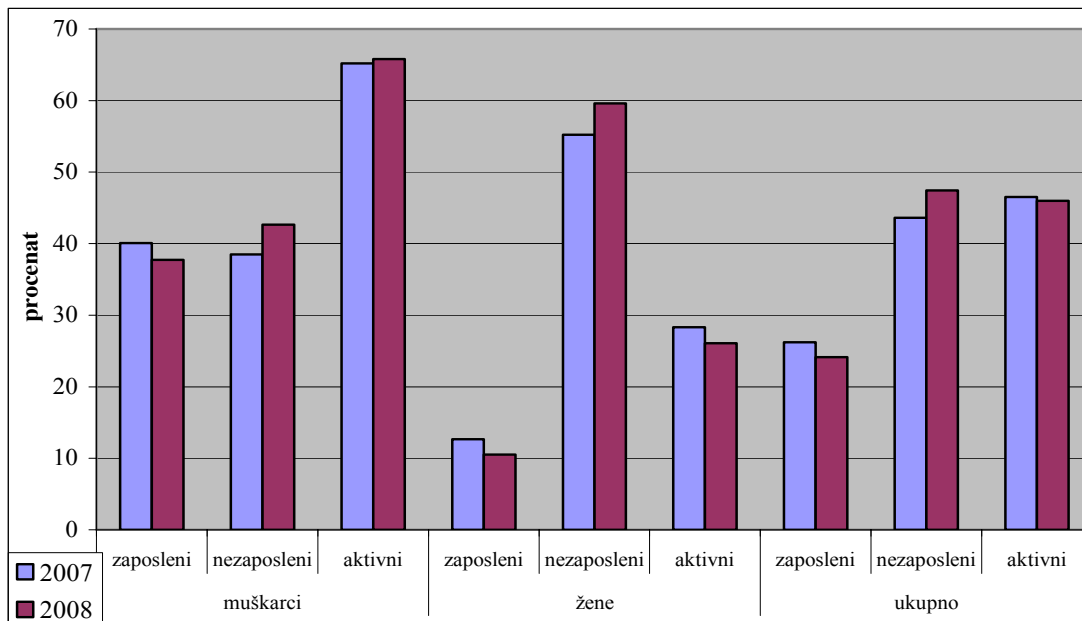
Grafikon pokazuje da neaktivne osobe čine najveću grupu ukupnog stanovništva na Kosovu, a tome su doprineli nekoliko faktora. Kao prvo, sve osobe ispod 15 godina prema definiciji su uključena ovde, kao drugo, jeste da mnoge mlade osobe još su u fazi školovanja, dokle treći faktor, jedan broj starih osoba napuštaju radnu snagu pre isteka roka radnih godina. Kao četvrto, mnoge žene preuzimaju odgovornost porodice i domaćinstva i ne angažuju se na privrednim aktivnostima, i poslednji faktor je taj što, pojedine osobe oba pola odustali da traže zaposlenje jer oni misle da ne mogu da nađu posao. Da bi se pružili podaci o navedenim faktorima, potrebne su analize ili dodatni podaci.

Postoje razlike koje iznenađuju između muškaraca i žena u radnoj snazi, kao n.pr. kod broja zaposlenih i nezaposlenih osoba.

Ovi rezultati su utvrđeni prema stepenima zaposlenosti, nezaposlenosti i aktivnostima, a računati su samo za stanovništvo u radnim godinama (stanovništvo sposobno za rad), (vidi Grafikon 4).

Grafikon 4: Učešće populacije radnih godina u tržištu rada prema polu, 2007- 2008

Dok su preko 38% muškaraca sposobni za rad na Kosovu bili zaposleni u 2008 godini, odnosno šifra za osobe ženskog pola je oko 11%, sa ukupnim stepenom koji se prostire negde u sredini i koji se kreće preko 24%. Obrnuto, ukupno nezaposleno stanovništvo sposobno za rad, kao što je na primer procenat nezaposlenih u radnoj snazi, dostigao je šifru 47.5%, međutim, razlika između muškaraca i žena računa se da je oko 17% (42.7% sa 59.6%). Konačno, stepen aktivnosti, koji predstavlja procenat radne snage stanovništva sposobno za rad, ukazuje na potpunu razliku kod specifičnih šifara prema polu: dok u ARS ZSK-a 2008 godine je ustanovljeno preko 66% muškaraca su aktivna, praktički ista proporcija žena bila je neaktivna.

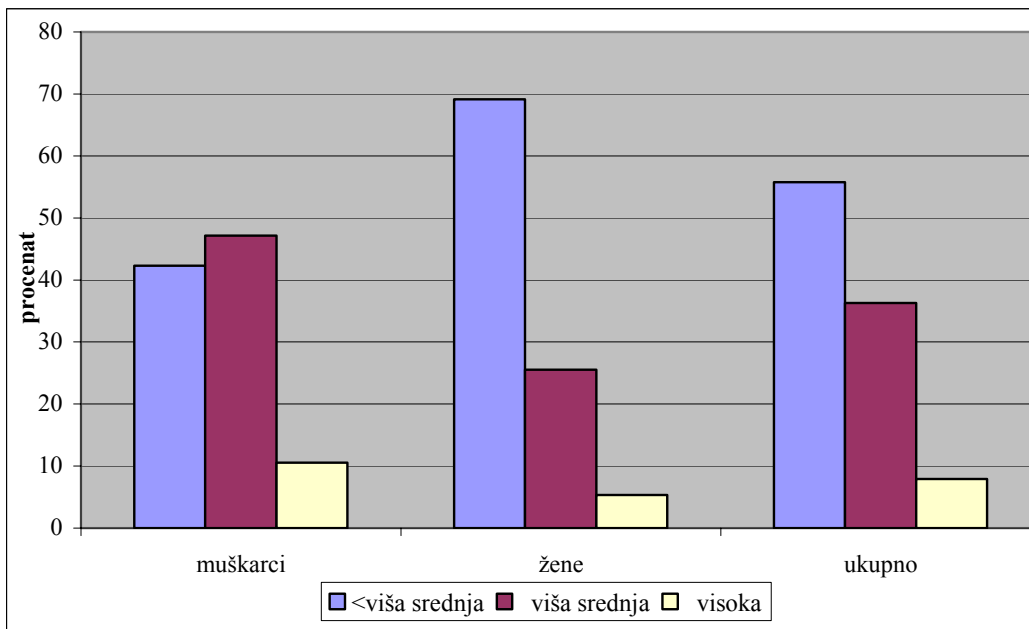
Najdramatičnija razlika između stepena muškaraca i žena, ipak, javlja se kod efektivnog stepena ovisnosti. Slično stepenima vezanim za starost, ovaj stepen ukazuje na broj nezaposlenih osoba koje spadaju na 100 osoba koje faktički rade. Iako računanje ovog tereta, obično isključuje osobe ispod 15 godina (jer prema definiciji oni spadaju u radni status neaktivni), ukupna stepen za 2008 ukazuje na to da prosečno 100 zaposlene osobe na Kosovu izdržavaju 357 osobe koje ne rade, ali, dok je ova stepen bila manja skoro za polovinu (191) za muškarce, postigla je vrednost 5 puta veću za žene (956).

4.3. Obrazovanje

Dok stanovništvo sposobno za rad, na jedan način, predstavlja skup potencijala radne snage, što se tiče apsolutnih brojeva, nivo obrazovanja može se smatrati kao ukupan pokazatelj kvalitete ovog potencijala, a koji se odnosi na broj kvalifikovanih osoba.

Prema podacima ARS 2008 godine, od ukupnog broja populacije na Kosovu starosti 15 i više godina, više od 42% muškaraca i više od 69% osoba ženskog pola završili su školu nižu od više srednje škole (vidi grafikon 5).

Grafikon 5: Nivo obrazovanja populacije (15+) prema polu, 2008

Samo, svaki jedanaesti muškarac i svaka petnajsta osoba ženskog pola završili su višu ili visoku školu.

Čak, iako se ima u vidu da, s jedne strane, određeni broj mladih ljudi još nije završio svoje školovanje, s druge strane, mlađe starosne skupine obično žele da postignu viši nivo obrazovanja od njihovih starijih homologa, ove šifre su zabrinjavajuće, kada se ima u vidu da stepen kvalifikacije jedne osobe predodređuje njenu veću prednost za zapošljavanje i opasnost za nezapošljavanje. Oba učinka će biti prikazani u sekcijama u nastavku.

Beleška:

- < viša srednje:** bez škole, 1-4 razreda osnovne škole, 5-7 osnovne škole, sa završenom osnovnom školom
- viša srednja:** srednja škola
- viša/visoka:** viša škola, fakultet, akademija, magistar i doktor nauka

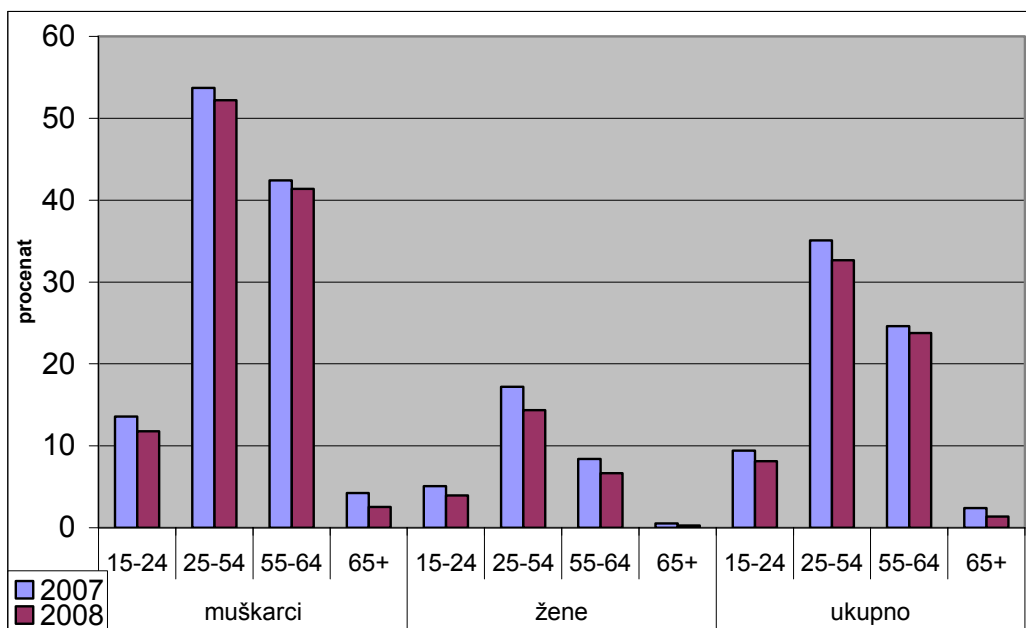
5 Zaposlenost

U ovoj sekciji će se diskutovati o stanju u tržištu rada na Kosovu u 2008 godini i o eventualnim razvojem iz prethodne godine, detaljnije, i sa akcentom na specifičnim karakteristikama zaposlenih osoba.

5.1. Zaposlenost prema starosne skupine

Razlika u stopi zaposlenosti prema starosnim godinama ukazuje na to da deo stanovništva koje je zaposleno i koja pripada glavnoj centralnoj skupini (25-54) je oko 33% veća od proseka muškaraca kao i žena (vidi Grafikon 6).

Grafikon 6: Stepem zaposlenosti prema polu i starosnoj skupini, 2007-2008

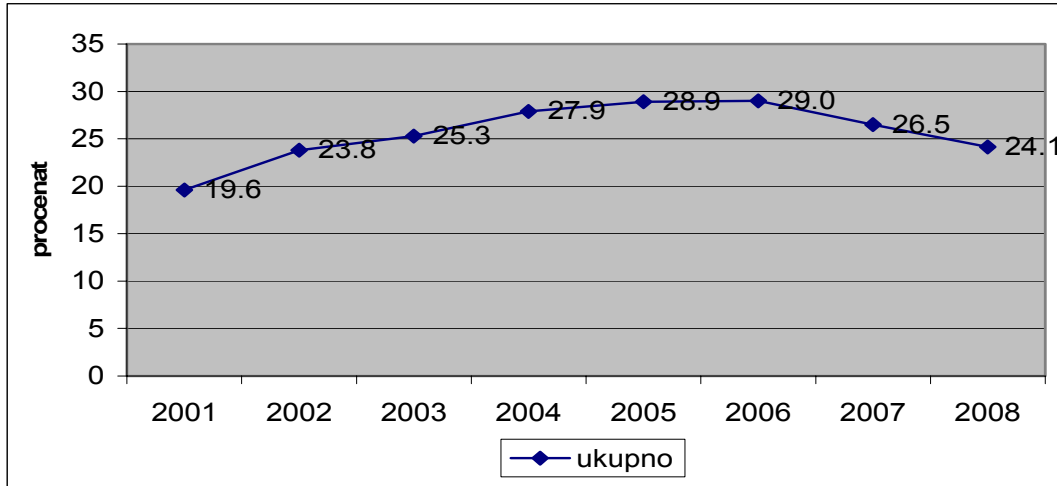

Takođe, u oba slučaja, kod muškog i ženskog pola, je nizak stepem zaposlenosti proseka za starosnu grupu 15-24 sa samo 11.8% za muškarce i 3.9% za žene, što se delimično može primetiti da je to tako usled produžetka školovanja, ali može da bude i rezultat poteškoća za prvo zapošljavanje u tržištu rada. U najstarijoj skupini (55-64), međutim, pojavljuje se jedna velika razlika između muškaraca i žena. Glavni razlog za ovakvu neskladnost može biti tendencija žena da se ranije penzionišu.

U ovom grafikonu možete da vidite procenat zaposlenih prema starosnoj skupini više od 65 godina koja je 2.5% za muškarce i 0.3% za žene, dok odnosne šifre za 2007 godinu bile su 4.2% za muškarce i 0.5% za žene.

Nivo zaposlenosti je iz godine u godinu malo je porastao, a ovaj prosek je u poslednjoj godini beležio pad za 2.4% (vidi Grafikon 7).

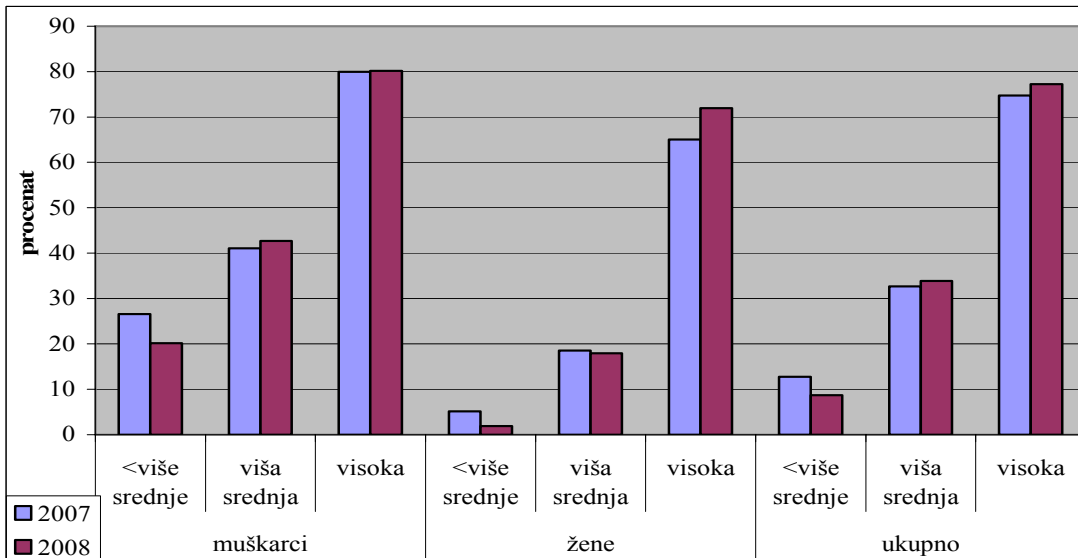
Grafikon 7: Nivo zaposlenosti, 2001-2008

5.2. Obrazovanje

Takođe, postoji jasna veza u relaciji zapošljavanje - obrazovanje. Što je nivo obrazovanja jedne osobe viši i prilike da se zaposli su veće (vidi Grafikon 8).

Grafikon 8: Stepen zaposlenosti prema obrazovanju i polu, 2007-2008

Iako globalno još uvek manje za muškarce, ove razlike u stepenima obrazovanja su još izražajnije kod žena. Naime, kada je reč o tercijarnom nivou obrazovanja, osobe ženskog pola postižu isti stepen zapošljavanja kao i muškarci. Drugim rečima, faktor kvalifikacije je od velikog značaja za žene, jer se one više suočavaju sa odgovarajućim nedostacima i više imaju korist od investicija u ljudskom kapitalu.

5.3. Ekonomska aktivnost

Raspoređivanje zaposlenih osoba prema njihovoj privrednoj aktivnosti karakterizuje ekonomsku strukturu i njene promene u vremenu, a time se može ukazati na povećanje ili smanjivanje mogućnosti zapošljavanja. Klasifikacija koja je upotrebljena u tu svrhu je NACE 1 – cifrena sa grupisanjem pojedinih manjih sektora na početku i na kraju stepena (vidi uokvireni tekst 1).

Kvadrat sa tekстом 1

Kvadrat sa tekстом 1

Klasifikacija ekonomskih aktivnosti

NACE 1.1	Opis
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo
B	Ribolov
C	Rudnici i kamenolomi
D	Proizvodnja
E	Snabdevanje strujom, gasom i vodom
F	Građevinarstvo
G	Trgovina na veliko i malo: popravak autovožila, motocikla i lične opreme domaćinstva
H	Hoteli i restorani
I	Prevoz, uskladištenje i komunikacije
J	Finansijsko posredovanje
K	Aktivnosti nekratninama, najam i biznis
L	Javna uprava; obavezno socijalno osiguranje
M	Obrazovanje
N	Zdravstveni i socijalni rad
O	Ostale uslužne aktivnosti zajednice, socijalne i lične
P	Aktivnosti privatnih domaćinstava kao poslodavac i aktivnosti privatnih domaćinstava nepomenute na drugom mestu
Q	Eksteritrijalne organizacije i organi

Podvučeno: kratka forma koja se koristi u tekstu

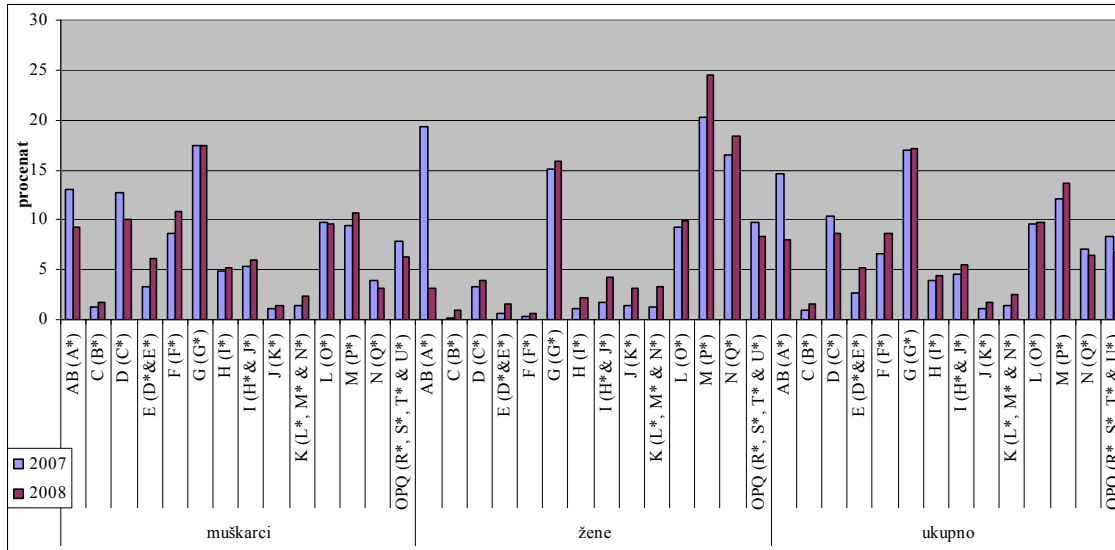
Klasifikacija ekonomskih aktivnosti

NACE Rev.2	Opis
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo
B	Rudnici i kamenolomi
C	Proizvodnja
D	Snabdevanje strujom, gasom, parom i klimatizacijom
E	Vodovod, kanalizacija, upravljanje otpacima i aktivnosti i popravak
F	Građevinarstvo
G	Trgovina na veliko i malo: popravak autovožila, motocikla i lične opreme domaćinstva
I	Smeštaj i aktivnosti i usluživanje hrane
H	Prevoz i uskladištenje
J	Informisanje i komunikacije
K	Finansijske aktivnosti i osiguranja
L	Aktivnosti nekretninama
M	Profesionalne, naučne i tehničke aktivnosti
N	Administrativne aktivnosti i usluge podrške
O	Javna uprava i zaštita; obavezno socijalno osiguranje
P	Obrazovanje
Q	Zdravlje ljudi i aktivnosti socijalnog rada
R	Umetnost, razonoda i rekreacija
S	Ostale uslužne aktivnosti
T	Aktivnosti privatnih domaćinstava kao poslodavac ; robe nepom.na drugom mestu- i usluge koje proizvode aktivnosti privatnih domaćinstava za sopstvenu potrošnju
U	Aktivnosti eksteritrijalnih organizacija i organa

Podvučeno: kratka forma koja se koristi u tekstu

U 2008 godini, trgovina je postala najznačajnija grana privrede Kosova sa učešćem u zapošljavanju od 17.1%, zatim sledi obrazovanje (13.6%), administracija (9.7%), proizvodnja (8.7%) i građevinarstvo (8.6%) (vidi grafikon 9).

Grafikon 9: Zaposlenost prema privrednim delatnostima, po polu, 2007-2008

Rangiranje najznačajnijih sektora zapošljavanja žena ukazuje na činjenicu da je obrazovanje na vrhu sa učešćem od jedne četvrtine (24.4%), praćeno od zdravstva (18.4%), trgovine (15.9%), administracija i ostale grane (odnosno 10.0% i 8.3%).

Najmanji sektori na Kosovu su finansijske usluge i usluge osiguranja, rudnici i usluge nekretnina i biznisi, koji ukazuju na to da je Kosovo veoma zaostalo u razvoju ka jednoj modernoj ekonomiji orijentisane na uslugama.

Za razliku od prethodne godine, sektor poljoprivrede imao je pad za oko 7% u ukupnoj stopi zapošljavanja, zbog razloga lice koja rade na njihovim manjim poljoprivrednim farmama, ali ne prodaju svoj proizvod jer oni proizvode samo za sobstvenu potrošnju ne smatraju se zaposleni, dokle neki sektori imali pad i neki sektori imali rast u ukupnoj stopi zapošljavanja.

5.4. Zanimanje

Struktura zanimanja jedne ekonomije reflektuje se u ljudskom kapitalu koji su njeni članovi izgradili putem stručnih specijalizacija i specifičnih sektorskih aktivnosti. Klasifikacija koja se primenjuje u tu svrhu je ISCO 1-šifrena, osim za šifru 0= naoružane snage, koje nisu obuhvaćene u ARS ZSK-a (vidi kvadrat sa tekстом 2).

Kvadrat sa tekстом 2

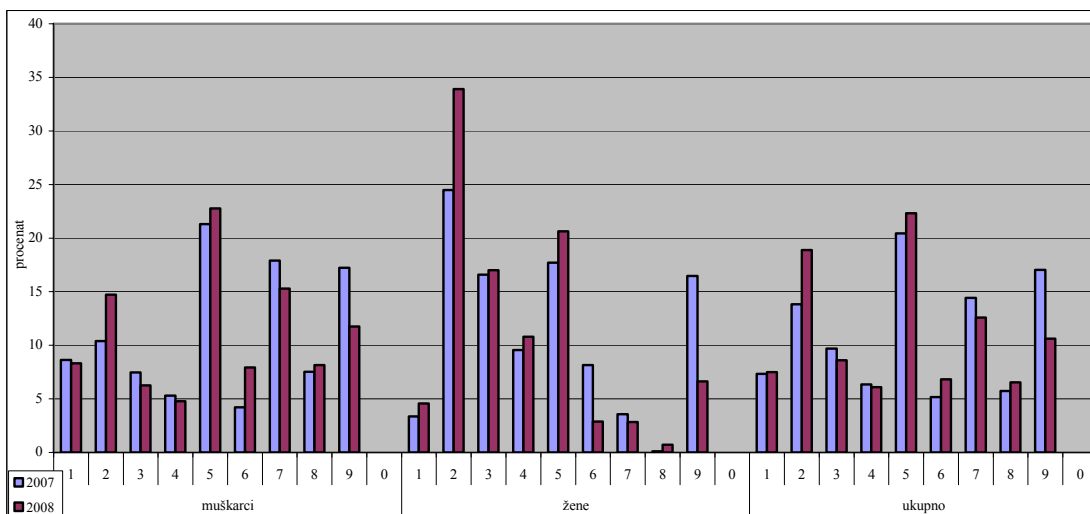
Klasifikacija zanimanja

ISCO	Opis
1	Donosioci zakona, visoki zvaničnici i menadžeri
2	Profesionalci
3	Tehničari i stručni radnici
4	Službenici
5	Uslužni radnici i prodavci u prodavnicama i pijaci
6	Poljoprivredni kvalifikovani radnici i ribolova
7	Zanatlije i radnici slični njima
8	Operateri i monter i u fabrikama i monter i mašina
9	Osnovna zanimanja
0	Oružane snage

Reči koje su podvučene: skraćeno upotrebljeno u tekstu

Oko jedna petina (22.3%) zaposlenika na Kosovu radi u uslugama i prodaji (vidi Grafikon 10), približno jedne petine (18.9%) radi kao profesionalci, oko jedne osmine su obrtništvo i zanatima vezanim za obrtništvo i osnovnim zanimanjima (odnosno 12.6% i 10.6%).

Grafikon 10: Zaposlenost prema grupama zanimanja (1-0) i polu, 2007-2008

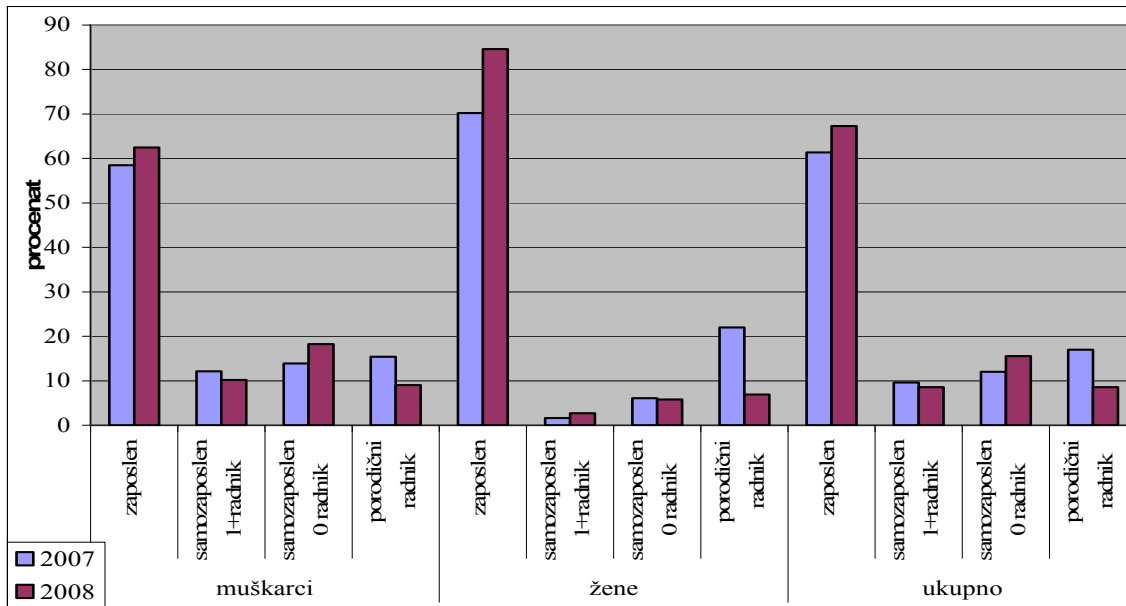

Razlika prema polovima otkriva da oko 87% žena sa višom kvalifikacijom radi u uslužnim delatnostima (šifre 1-3) ili sa srednjom (šifra 4-5). U ovim poslovima muškarci su reprezentovani više kao menadžeri (šifra 1) i uslužni radnici i prodavci. U protivnom, otprilike polovina muškaraca su se našli u poslovima vezanim za majstorske poslove ili industrijskom proizvodnjom (šifre 7 i 8) i osnovnim aktivnostima (šifra 9).

5.5. Profesionalni status

Uopšte, većina zaposlenih osoba imaju status zaposlenika. U 2008 godine ovo je važno za oko 63% za muškarce i više od 85% žena. (vidi grafikon 11)

Grafikon 11: Zaposlenost prema stručnosti i polu, 2007-2008

Status samozaposlen znači da se zaposlenost zasniva na izvorima sopstvenog kapitala i realizovan je na svoj rizik. Veliko učešće samozaposlenosti može da bude odraz dinamici nog razvoja u modernom sektoru jedne ekonomije, ili prosto odraz jednog velikog poljoprivrednog sektora koga sačinjavaju uglavnom mala porodična imanja. Na Kosovu, izgleda da se radi o drugoj pretpostavci, jer samo 8.6% zaposlenih osoba razvrstavaju sebe kao poslodavce (samozaposlen sa jednim ili više radnika), dok 15.5% izveštavaju da su radnici koji rade za svoj račun ili su samostalni (koji su ovde kodirani kao samozaposleni bez radnika). U oba slučaja, učešće samozaposlenika je mnogo veće kod muškaraca nego kod žena.

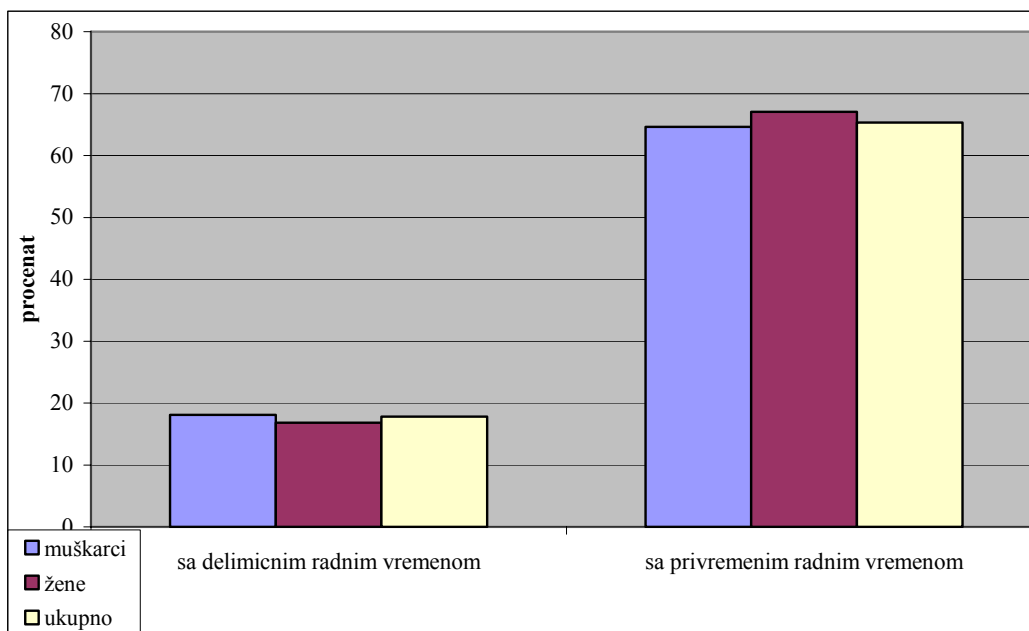

5.6. Uslovi zapošljavanja

Rad sa delimičnim radnim vremenom i povremeni poslovi mogu biti pokazatelji stanja zaposlenosti, naročito ako se kombinuje sa odlikom dorovoljno/nedobrovoljno. Tako da, delimično zapošljavanje može da pruži zainteresovanim osobama izbor između aktivnosti sa punim ili skraćenim radnim vremenom, ali, takođe, može se reći da nema dovoljno radnih mesta sa punim radnim vremenom. Slično tome, povremeni poslovi mogu biti prikladni za određene vrste stanja (treniranje, sezonski poslovi ili poslovi na odmoru, probni period), ali, isto tako, oni mogu predstavljati nesigurne vrste zapošljavanja i posebno na Kosovu posle rata skoro svi zaposleni su sa privremenim radnim ugovorima.

Za razliku od ARS 2007 mi smo imali rast u ARS 2008, 1% ukupne zaposlenosti u 2008 g, sa bazom zaposlenosti sa delimičnim radnim vremenom, za preko 5% za muškarce ali imamo pad od 11.4% za žene. Takođe, imali smo rast i kod privremeno zaposlenih oko 14%. (vidi Grafikon 12).

Grafikon 12: Raspodela rada sa delimičnim radnim vremenom i privremenim ugovorima (radnika) prema polu , 2008

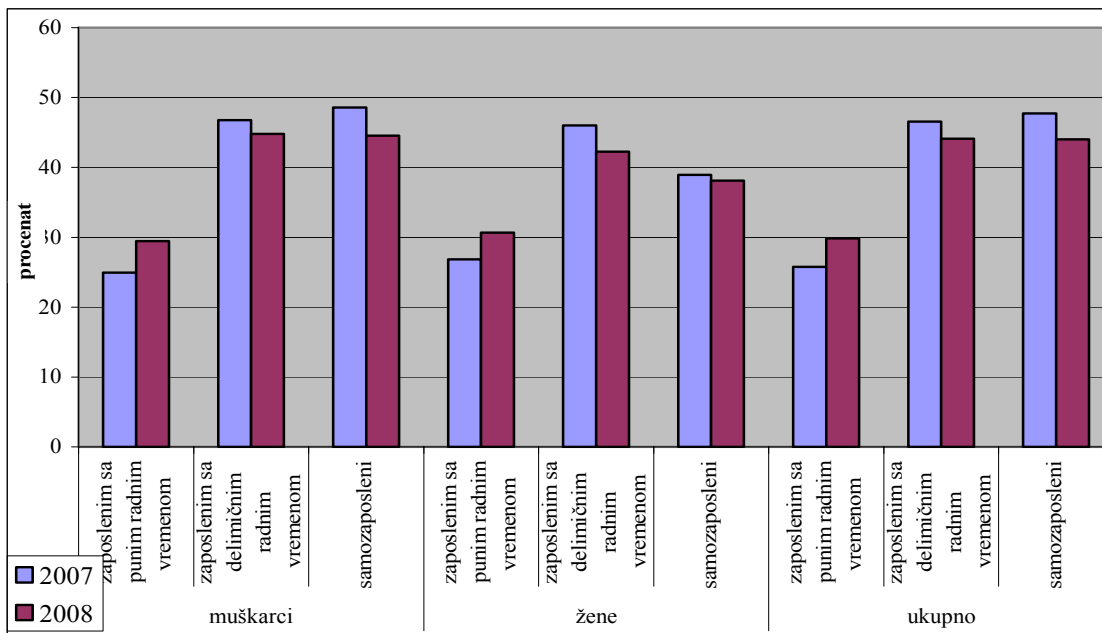

5.7. Uobičajeni sati rada

Odnosne šifre, naime, predstavljaju prosek zaposlenika koji obično rade 40 sati ili više u odnosu na zaposlenike koji obično rade manje od 40 sati.

U 2008 godine konstatovano je da zaposlenici sa punim radnim vremenom radili su u proseku 44.1 sati u sedmici, zaposlenici sa delimičnim radnim rasporedom 29.9 sati, gde smo imali pad sa 2.5% kod zaposlenika sa punim radnim vremenom za razliku od prethodne godine, jer u prvom slučaju muškarci su radili 3 sati više od žena, a isto tako i kod zaposlenika sa delimičnim radnim vremenom imamo povećanje sa 4.1% (vidi Grafikon 13).

Grafikon 13: Prosečan broj sati rada u sedmici prema stručnosti po polu, 2007-2008

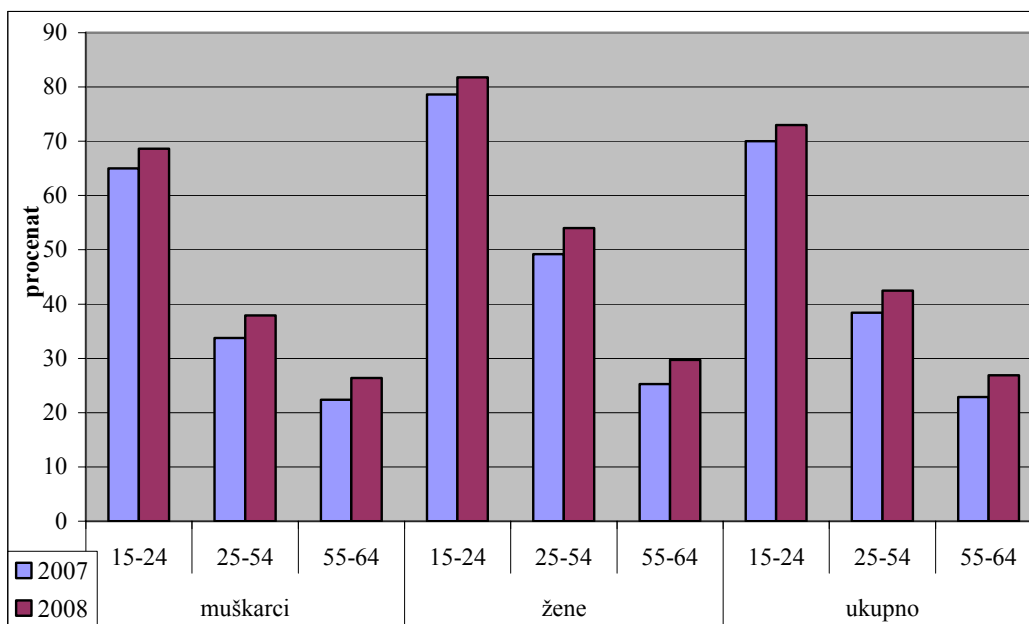
6 Nezaposlenost

Slično analizama o zaposlenosti, u ovom odeljku će se diskutovati o situaciji nezaposlenih na Kosovu u 2008 godini i o mogućim razvojem iz prethodne godine, u detaljnijem smislu, usredsređujući se na pojedinim karakteristikama i faktorima, kao i uslovima koji su specifični za nezaposlenost.

6.1. Starosne skupine

Razlika između stepena nezaposlenosti prema starosnoj skupini ukazuje na to da najviša stepen nezaposlenosti pojavljuje se u redovima omladine, gde dve trećine muškaraca i 8 od 10 osoba ženskog pola u radnoj snazi su nezaposleni (vidi Grafikon 14).

Grafikon 14: Stepen nezaposlenosti prema polu i starosnim skupinama, 2007-2008

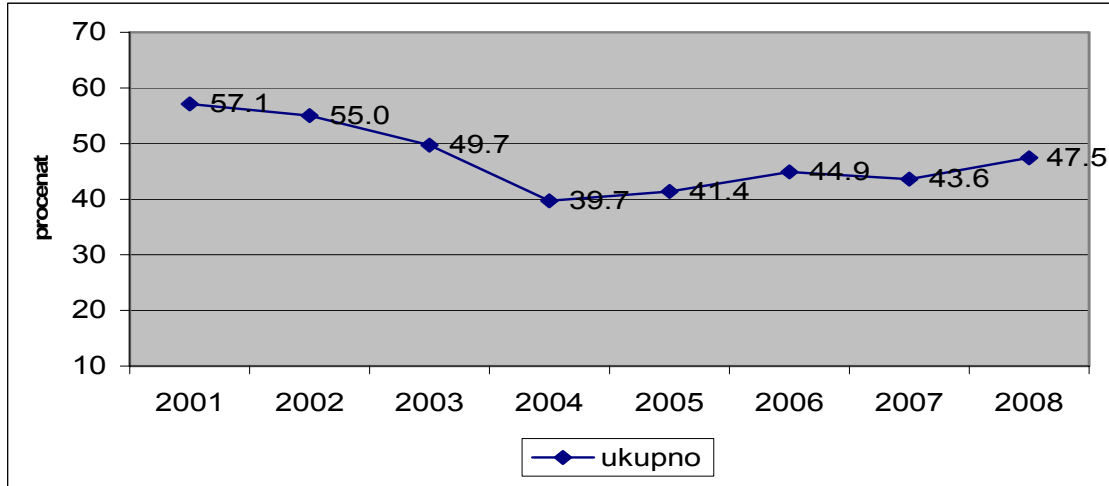

Međutim, to ne znači da većina mladog stanovništva je bez posla. Ovde treba imati u vidu da veliki deo koji čini mlađu skupinu pohađa školovanje a jedan deo ne traži zaposlenje (na primer mnoge devoke koje su se udale), u stvari, manje od jedne trećine mladog stanovništva je nezaposleno. Specifične poteškoće koje prate mlado stanovništvo na početku njenog radnog života učinili su nezaposlenost mladih jednim od značajnijih pokazatelja tržišta rada i podsticali su brojne analize koje su realizovane na ovu temu.

Nezaposlenost u kontinuitetu opada prema starosti, iako je još u vrednosti od 37.9% za muškarce i 54.0% za žene u radnoj snazi u centralnoj starosnoj skupini. A nizak stepen nezaposlenosti u najvišoj starosnoj skupini koja radi, sa najmanjom razlikom između muškaraca i žena (26.4 sa 29.7), ne treba se uzimati kao pokazatelj da ova starosna skupina zauzima najfavorizovanije mesto u tržištu rada. Glavni razlog za niži nivo zaposlenosti je taj da mnoge osobe sa ovim starosnim godinama odlaze ranije na penziju ili prosto ne traže novo zaposlenje pošto su ostali nezaposleni, jer oni misle da neće moći da nađu drugi posao.

U godinama 2001 i 2002, lica kojese radili na njihovim manjim poljoprivrednim farmama i proizvode samo za sobstvenu potrošnju nisu se smatrali kao zaposleni, ali u godini 2003 su se smatrali kao zaposleni, ako lice su radili na ovim aktivnosti, 15 i više časovi u nedelje referisanja. U godinu 2004 do 2007 Lica koja rade na njihovim manjim poljoprivrednim farmama, proizvodili samo za sobstvenu potrošnju smatrali su se zaposleni (vidi Grafikon 15).

Grafikon 15: Nivo nezaposlenosti, 2001-2008

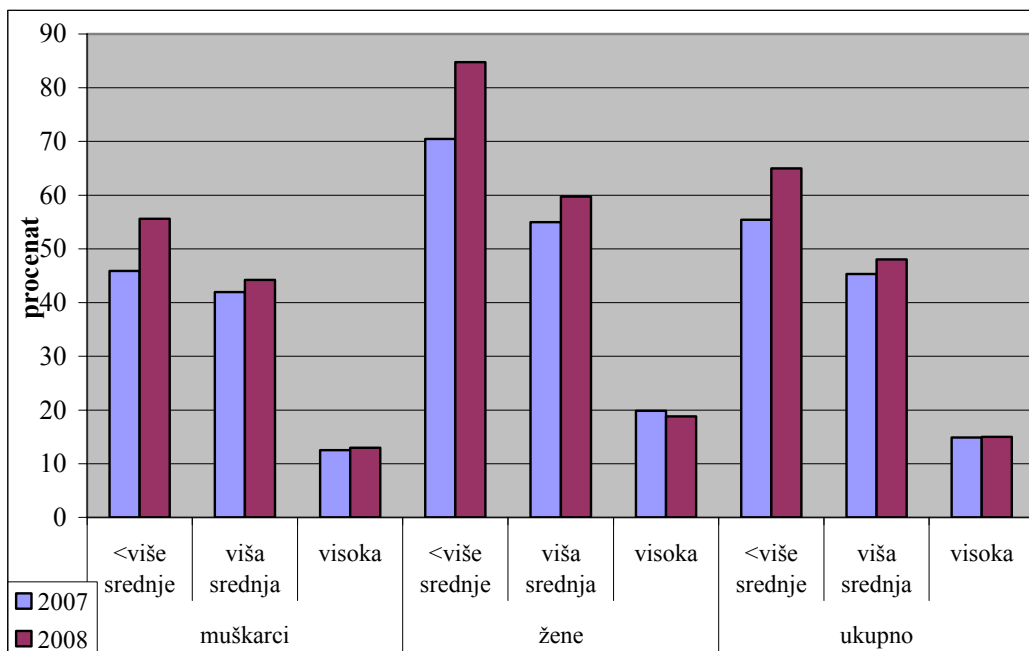

Stepen nezaposleni u razliku od predpodne godine postigao rast 3.9%, ai ovaj rast je i za ove razlike: do godine 2007 lica koje su radili na njihovim manjim poljoprivrednim farmama, treba da se smatraju kao zaposleni, proizvodili samo za sobstvenu potrošnju smatrali su se zaposleni dokle od 2008 godine ove lice smatraju se nezaposleni; i ARS 2007 realizovao se od sredine do kraja meseca septembra medjutim ARS 2008 je realizovana početkom Oktobra do sredine istog meseca. Što je period anketiranja odložen za kasnije u godini, veća je mogućnost da će pojedine privredne aktivnosti u pojedinim sektorima (poljoprivreda, građevinarstvo i turizam) ući u fazi smanjivanja aktivnosti ili njenog potpunog zastoja.

6.2. Obrazovanje

Komplementarno sa stopom zaposlenosti, Stepenn nezaposlenosti je na negativnoj korelaciji sa nivoom obrazovanja. Sa stepenom od 65% osobe sa nižom kvalifikacijom ubedljivo postaju ili ostaju nezaposleni, i ovaj stepen opada na preko 48% kod srednjeg nivoa, dok osobe sa višom ili visokim stepenom obrazovanja pojavljuju se sa stopom nezaposlenosti od 15% (vidi Grafikon 16).

Grafikon 16: Stepenn nezaposlenosti prema polu i obrazovanju, 2007-2008

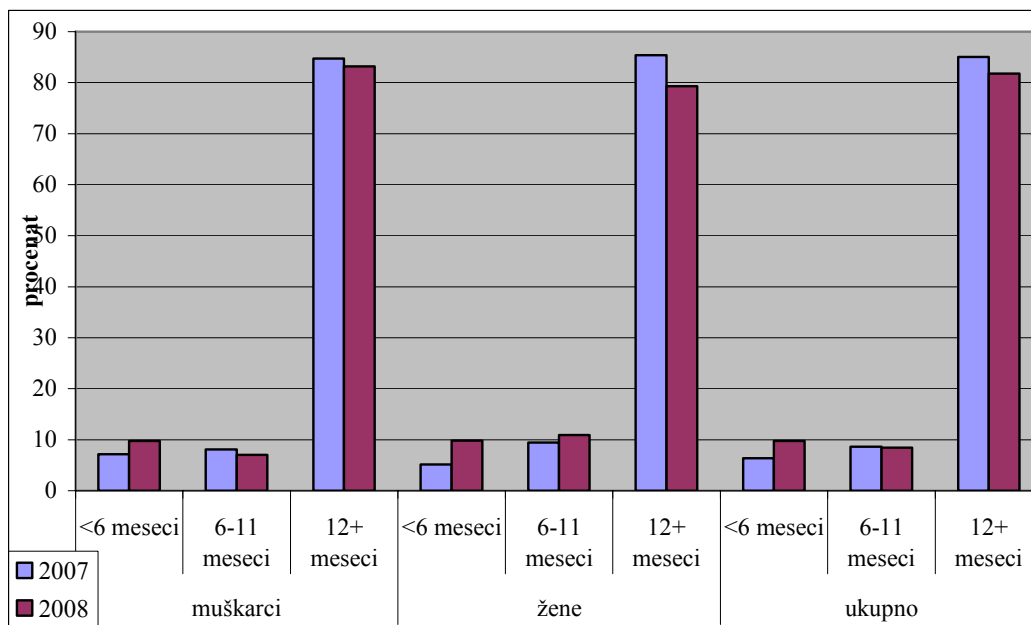
Ponovo, kao kod zaposlenosti, žene su u lošijem položaju od muškaraca u svim nivoima obrazovanja, ali razlike postaju manje što je kvalifikacija višeg stepena.

6.3. Vremensko trajanje

Dok nedostatak ili gubljenje posla može da bude negativno iskustvo, stanje može biti još otežavajuće ako sve mogućnosti za pronalaženje posla nastavljaju da se okončaju kao neuspešne. U statistikama tržišta rada ovaj aspekt se dokumentuje putem vremenskog trajanja nezaposlenosti. Prema definiciji to je vreme od kada je jedna osoba izgubila njen poslednji posao ili kada je počela da traži posao, bez obzira koje je od ta dva vremena kraće.

Prema ARS ZSK-a 2008 godine, 6 od 7 nezaposlenih osoba na Kosovu bili su bez posla više od godinu dana, a to važi za oba pola, (vidi Grafikon 17).

Grafikon 17: Vremensko trajanje nezaposlenosti prema polu, 2007-2008

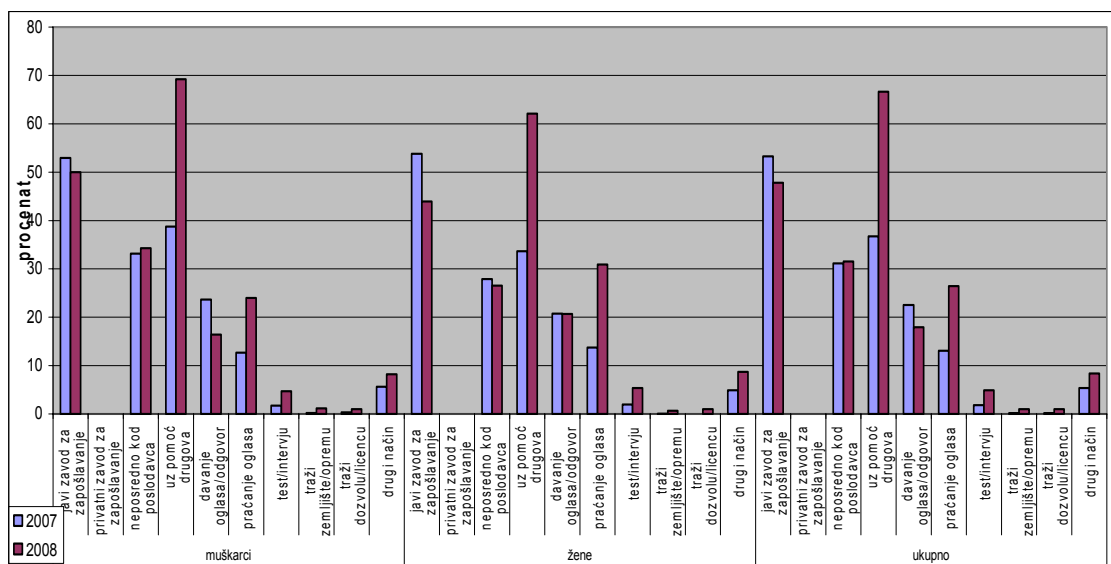
Ovo je visok stepen incidencije dugoročne nezaposlenosti, što je definisano sa vremenskim trajanjem od jedne i više godina. Takođe, pošto se ovaj pokazatelj odnosi na aktuelno vremensko trajanje a ne na puno vremensko trajanje nezaposlenosti (koja se definiše kao vreme trajanja, a faktički posao nije nađen), osobe koje raportiraju vremensko trajanje ispod 6 ili između 6 i 11 meseci mogu da završavaju u dugoročnoj kategoriji nakon određenog vremena. Drugim rečima, mogućnost da se nađe posao na Kosovu izgleda da se veoma teško ostvaruje.

Ova situacija izgleda da se nije promenila od 2004 godine. U odnosu na prethodnu 2007 godinu imamo porast od 3.4% u prvoj grupi, dok u drugoj grupi imamo pad od 0.2%, ali u trećoj grupi sa vremenskim trajanjem nezaposlenosti jednu i više godina imamo opet pad za 3.2%, što ukazuje na to da se na Kosovu mogućnost da se nađe posao je veoma mala za one koji ostaju bez posla i za one koji traže posao.

6.4. Metode pretraživanja

Nezaposlene osobe mogu upotrebiti razne metode da bi tražili posao. Većina njih će se registrovati kod zavoda za zapošljavanje, iako delimično to se čini da bi se uzimala primanja za nezaposlene i socijalne pomoći. U 2008 godinu, 50% nezaposlenih muškaraca i oko 44% nezaposlenih žena na Kosovu javili su se u zavodu za zapošljavanje (vidi Grafikon 18).

Grafikon 18: Nezaposlene osobe prema načinu traženja posla po polu, 2007-2008

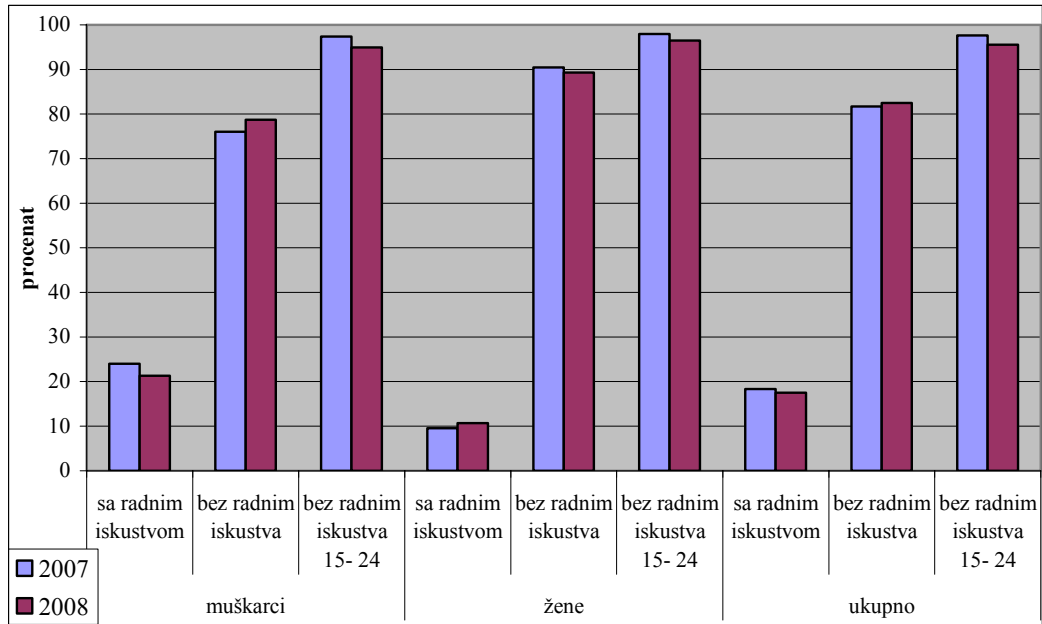

Kao što se vidi na gornjoj slici samo kod zavoda za zapošljavanje i kod davanje oglasa/odgovor na oglase imali smo pad u metodama dokle dok kod svih drugih načina traženja posla imamo rast u odnosu na prethodnu 2007 godinu.

6.5. Ranije radno iskustvo

Pitajući nezaposlene osobe da li su ranije radili, omogućuje se konstatacija između onih koji su izgubili posao ili su ostavili posao i sada pokušaju da se vrate radnom životu i onih koji nikada nisu imali neki posao i imaju poteškoća za prvo zapošljavanje. Prema ARS ZSK-a iz 2008 godine, većina od nezaposlenih osoba nisu radila pre, oko 79% muškaraca i preko 89% žena (vidi grafikon 19).

Grafikon 19: Ranije radno iskustvo zaposlenika prema starosti i po polu, 2007-2008

Ovaj problem je još teži kada je reč o omladini, jer osobe iz starosne skupine 15-24, skoro svi već traže njihovo prvo zaposlenje.

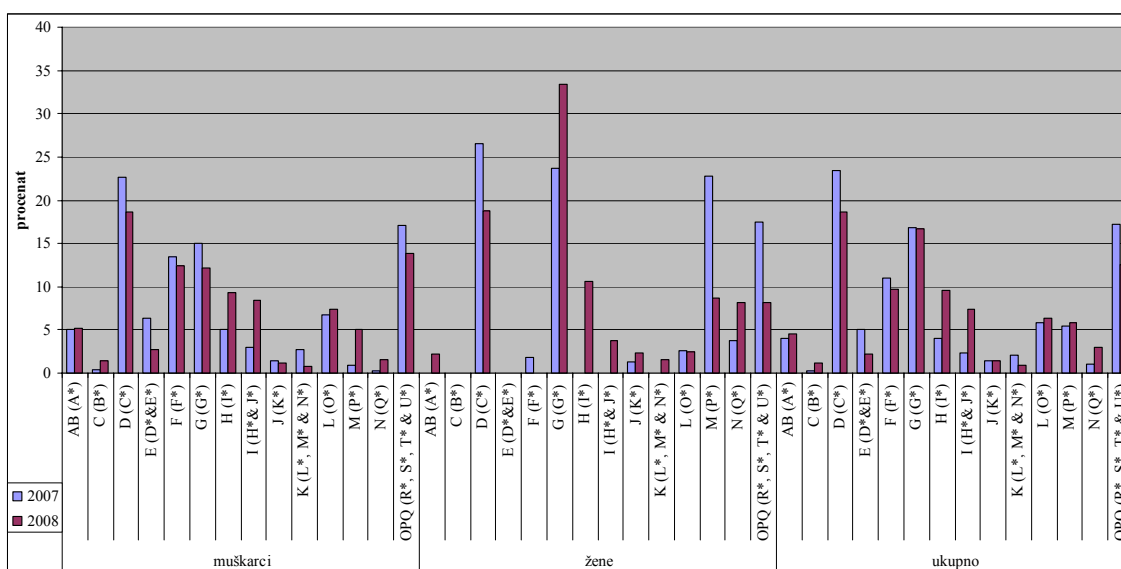

6.6. Ekonomska aktivnost

Raspoređivanje nezaposlenih osoba prema privrednoj aktivnosti u poslednjem poslu može predstaviti relativni stepen gde individualni sektori jedne ekonomije doprinose jednom takvom stanju nezaposlenosti. Nažalost, verodostojnost ovih podataka na Kosovu je nelimitirano usled male proporcije nezaposlenih osoba sa ranijim radnim iskustvom, naročito žena.

U ARS ZSK-a 2008 godine, najveći broj nezaposlenih osoba (18.7%) izveštavali su da je njihov poslednji posao bio u proizvodnji, gde su žene više pogođene od muškaraca (vidi grafikon 20).

Grafikon 20: Nezaposlene osobe prema privrednoj delatnosti u poslednjem poslu, po polu, 2007-2008

Najveći sektori prema redosledu bili su: trgovina sa 16.8%, praćeno od ostali sa 12.6% gde su žene bile sa većim učešćem nezaposlenih, i građevinarstvo sa 9.7% gde je nezaposlenost uglavnom pogodila muškarce. Značajan broj nezaposlenih žena (10.6% i 8.7%), takođe, radiale su u zadnjem poslu u ugostiteljstvo i obrazovanju.

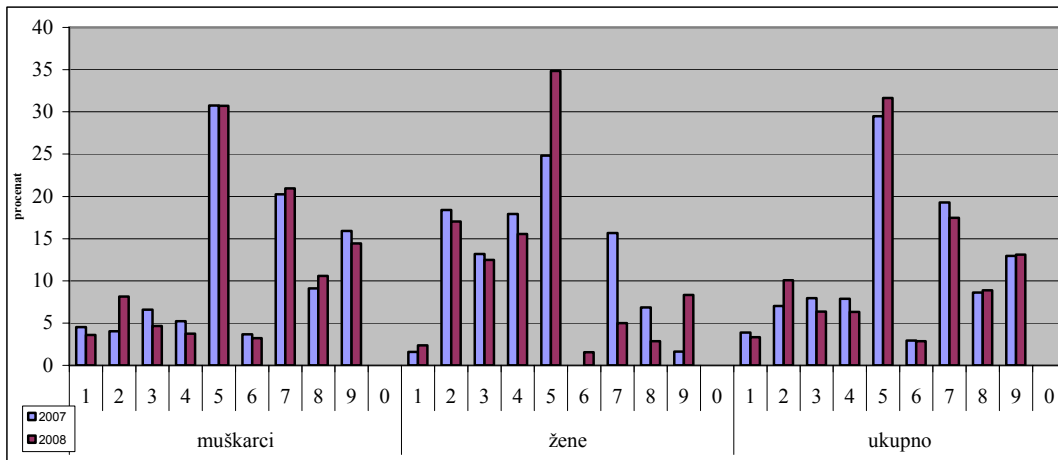
Uporedivost sa 2007 godinom, ipak, predstavlja jednu veoma različitu sliku. U toj godini, većina nezaposlenih je izveštavalo da su poslednji put radili u proizvodnji (23.4%), zatim drugi sektor za (17.2%), trgovina (16.8%) i građevinarstvo (11.0%). Takođe, u ovoj godini izveštavali su da je njihov poslednji posao bio u istim delatnostima (18.7%, 12.6%, 16.8% i 9.7%).

6.7. Zanimanje

Raspodela nezaposlenih prema zanimanju kojim su se oni bavili u njihovom posljednjem poslu može da pretstavlja pokazatelj tržišta rada o pojedinim određenim kvalifikacijama u jednoj privredi. Međutim, što se tiče ARS ZSK-a o ekonomskoj aktivnosti, uzdržanost na prethodnoj sekciji, važi i ovde.

U 2008 godinu, preko 30% nezaposlenih osoba sa ranijim radnim iskustvom izveštavale su da su radile kao uslužni radnici ili prodavci (31.6%), u zanatu ili u povezanoj trgovini (17.5%) u osnovnim zanimanjima (13.1%) i stručnaci (10.1%), (vidi grafikon 21).

Grafikon 21: Nezaposlene osobe prema grupi zanimanja u posljednjem poslu i po polu, 2007-2008

Dok, kod gubljenja posla prema posljednjem zanimanju, najviše su bili pogođeni muškarci, posebno uslužni radnici ili prodavci (30.7%), zatim dolaze zanatlije i povezana trgovina (20.9%), nastavljajući sa osnovnim zanimanjima i operatori mašina (14.4 i 10.6%); žene su takođe pogođene kao uslužne radnice ili prodavce, profesionalne radnice, službenice i tehničarke (34.9%, 17.0%, 15.6% i 12.5%).

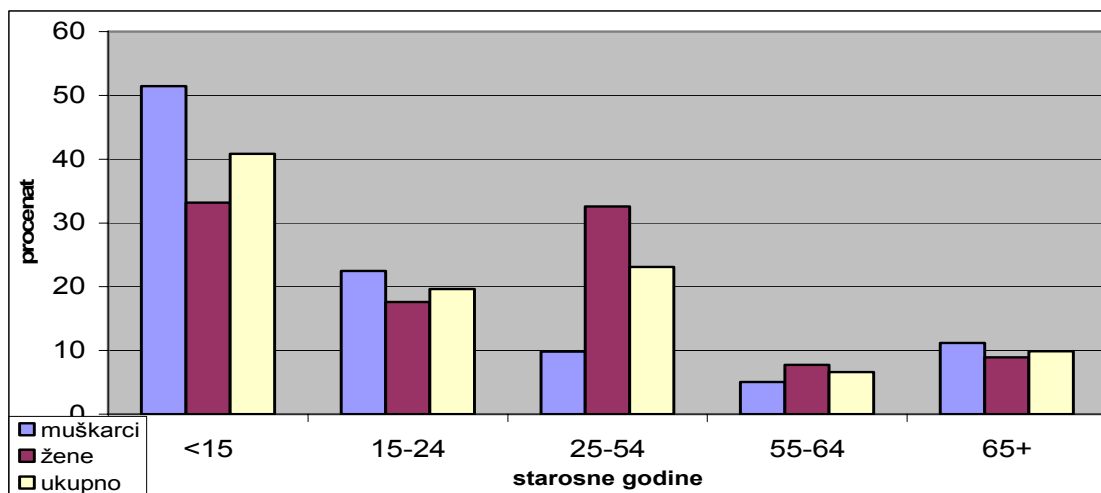
7 Neaktivne osobe

Preostala kategorija iz klasifikacije radne snage, neaktivno stanovništvo, daće se samo sa dva aspekta, prema starosti i obrazovanju. Diskutovanja oko razloga i uslova postajanja neaktivnim osobama ostaviće se za posebne analize.

7.1. Starosne skupine

Kao što je očekivano, na osnovu raspoređivanja stanovništva prema starosti i najniže granice radnih godina, deca ispod 15 godina čine najveću grupu među neaktivnim osobama sa približno 41%, praćeno od centralne radne grupe preko 23% i starosne skupine 15-24 sa oko 20% (vidi grafikon 22).

Grafikon 22: Neaktivno stanovništvo prema polu i starosnim skupinama, 2008

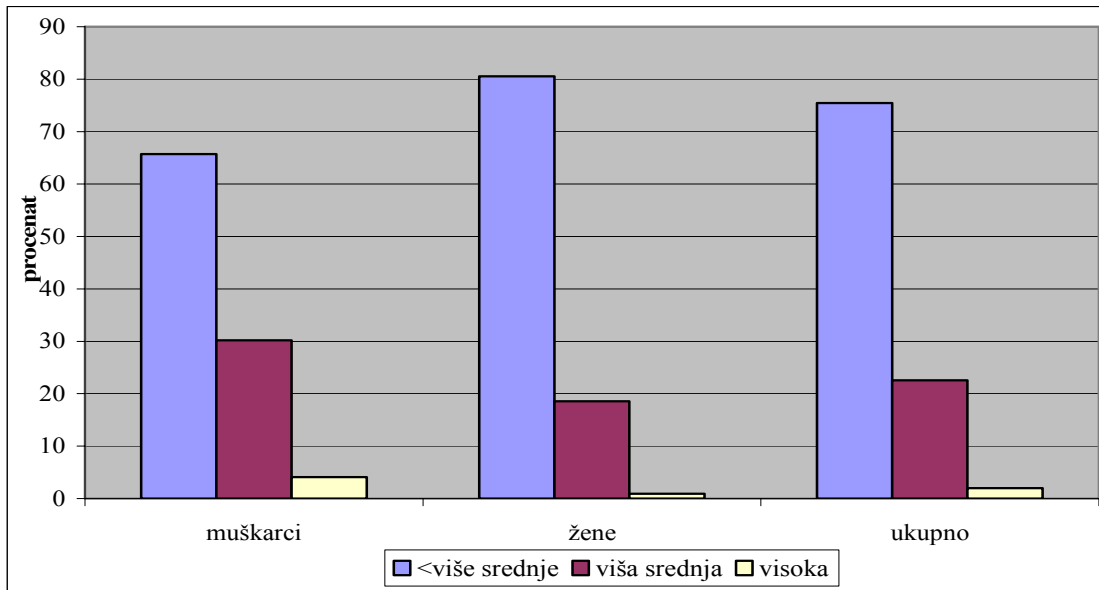
Usled učešća mlade populacije u ukupnom stanovništvu, grupe neposredno ispod i iznad gornje granice radnih godina dostižu nezatno učešće, iako one pretežno ili u potpunosti (prema definiciji) čine neaktivno stanovništvo.

Raspodela neaktivnih muškaraca i žena prema starosti se veoma razlikuje, međutim, prikazujući dve činjenice dijametralno suprotne: relativni visok stepen rapslenosti muškaraca i relativni nizak stepen zaposlenosti žena u centralno radnoj starosnoj skupini, koja vodi ka učešću od 9.8% i 32.6%. Na specifičan način, zadnja vrednost smanjuje učešće neaktivnih žena u svim starosnim skupinama iako one prednjače nad muškarcima u apsolutnim vrednostima u svim starosnim skupinama izuzev one koju čine deca.

7.2. Obrazovanje

Kao što je očekivano, na osnovu specifične zaposlenosti prema školskoj spremi i stepenu nezaposlenosti, neaktivno stanovništvo se karakterizuje sa nižom školskom spremom u odnosu na ukupno stanovništvo. Dve trećine muškaraca koji su neaktivni starosti iznad 15 godina i pet šestine njihovih homologa ženskog pola imaju nižu školsku spremu od više srednje škole, dok na drugoj granici stepena od 4.1% neaktivnih muškaraca i 0.9% njihovih homologa ženskog pola završili su višu ili visoku školu (vidi grafikon 23).

Grafikon 23: Neaktivno stanovništvo (15+) prema obrazovanju i po polu, 2008

Dakle, čak i kod neaktivnog stanovništva na Kosovu, muškarci su više obrazovaniji od žena.

Dodatak 1: Standardno tabeliranje programa 2007 – 2008

GRUPA Klasifikacija	Jedinica	2007			2008		
		muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene	ukupno
STANOVNIŠTVO							
ukupno*	%	50.4	49.6	100.0	50.7	49.3	100.0
staro 15-64*	%	62.4	64.9	63.7	63.4	65.0	64.2
prema starosti							
<15	%	30.8	28.3	29.6	29.9	27.5	28.7
15-24	%	19.3	18.9	19.1	20.9	18.6	19.8
25-54	%	36.5	38.6	37.5	35.8	39.3	37.5
55-64	%	6.7	7.4	7.0	6.7	7.1	6.9
65+	%	6.8	6.7	6.8	6.7	7.4	7.1
15-64	%	62.4	64.9	63.7	63.4	65.0	64.2
prema obrazovanju (15+)							
< od više srednje	%	40.2	66.6	53.6	42.3	69.1	55.8
viša srednja	%	48.9	28.0	38.4	47.2	25.5	36.3
viša/visoka	%	10.8	5.3	8.1	10.5	5.3	7.9
prema statusu zaposlenosti							
zaposleni* (15-64)	%	40.6	12.7	26.5	38.0	10.6	24.3
nezaposleni* (15-64)	%	25.2	15.7	20.4	28.1	15.6	21.9
radna snaga* (15-64)	%	65.7	28.4	46.8	66.2	26.1	46.2
neaktivno*	%	59.0	81.6	70.2	58.1	83.0	70.4
stepen ovisnosti							
omladina*	stepen	49.3	43.6	46.4	47.2	42.3	44.7
staro*	stepen	10.9	10.4	10.6	10.6	11.4	11.0
efektivno*	stepen	173.4	767.0	317.8	191.0	955.6	356.9
stepen aktivnosti (15-64)							
zaposlen*	stepen	40.1	12.7	26.2	37.7	10.5	24.1
nezaposlen*	stepen	38.5	55.2	43.6	42.7	59.6	47.5
aktivnost*	stepen	65.2	28.3	46.5	65.8	26.1	46.0

GRUPA Klasifikacija	Jedinica	2007			2008		
		muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene	ukupno
ZAPOSLENI							
prema starosti							
15-24*	stepen	13.6	5.1	9.4	11.8	3.9	8.1
25-54	stepen	53.7	17.2	35.1	52.2	14.3	32.6
55-64	stepen	42.4	8.4	24.6	41.4	6.7	23.8
65+	stepen	4.2	0.5	2.4	2.5	0.3	1.4
15-64*	stepen	36.2	11.5	23.7	34.1	9.4	21.8
prema obrazovanju (15-64)							
< od više srednje*	stepen	26.6	5.1	12.8	20.1	1.9	8.7
viša srednja*	stepen	41.1	18.5	32.7	42.7	18.0	33.8
viša/visoka*	stepen	79.9	65.0	74.7	80.1	71.9	77.2
prema privrednoj aktivnosti (15-64)							
poljoprivreda	%	13.1	19.3	14.6	9.3	3.2	8.0
rudnici	%	1.2	0.2	1.0	1.7	0.9	1.5
proizvodnja	%	12.7	3.3	10.4	10.1	3.9	8.7
električna energija	%	3.3	0.7	2.7	6.2	1.6	5.2
građevinarstvo	%	8.7	0.3	6.6	10.8	0.6	8.6
trgovina	%	17.5	15.1	16.9	17.4	15.9	17.1
ugostiteljstvo	%	4.9	1.0	3.9	5.1	2.1	4.5
transport	%	5.4	1.8	4.5	5.9	4.3	5.6
finansije	%	1.0	1.5	1.1	1.4	3.1	1.8
biznis	%	1.4	1.2	1.4	2.4	3.3	2.6
javna uprava	%	9.7	9.2	9.6	9.6	10.0	9.7
obrazovanje	%	9.4	20.2	12.1	10.6	24.4	13.6
zdavstvo	%	3.9	16.5	7.0	3.2	18.4	6.5
ostalo	%	7.8	9.7	8.3	6.2	8.3	6.7
prema zanimanju (15-64)							
menadžer	%	8.6	3.4	7.3	8.3	4.6	7.5
stručnjak	%	10.4	24.5	13.8	14.7	33.9	18.9
tehničari	%	7.5	16.6	9.7	6.3	17.0	8.6
službenik	%	5.3	9.6	6.3	4.8	10.8	6.1
uslužni radnik i prodavac	%	21.3	17.7	20.4	22.8	20.6	22.3
poljoprivreda	%	4.2	8.2	5.2	7.9	2.9	6.8
zanatlije i srodni	%	17.9	3.6	14.4	15.3	2.9	12.6
operateri mašina	%	7.5	0.1	5.7	8.2	0.7	6.6
osnovna zanimanja	%	17.2	16.5	17.0	11.8	6.6	10.6
oružane snage	%	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
prema statusu zanimanja (15-64)							
zaposlen	%	58.5	70.2	61.3	62.5	84.6	67.3
samozaposlen 1+ radnik*	%	12.2	1.7	9.6	10.2	2.7	8.6
samozaposlen 0 radnik*	%	13.9	6.1	12.0	18.2	5.8	15.5
porodični radnik	%	15.4	22.0	17.0	9.1	6.9	8.6
prema uslovima (15-64)							
delimični rad*	%	13.0	28.2	16.8	18.1	16.8	17.8
privremeni rad*	% zaposlenih	49.9	55.5	51.5	64.6	67.1	65.3
prema redovnom radnom vremenu (15-64)							
zaposleni punim radnim vremenom*	prosek	46.8	46.0	46.6	44.8	42.2	44.1
zaposleni delimičnim radnim vremenom*	prosek	24.9	26.8	25.8	29.5	30.7	29.9
samozaposleni*	prosek	48.6	38.9	47.7	44.5	38.1	44.0

GRUPA Klasifikacija	Jedinica	2007			2008		
		muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene	ukupno
BEZ POSLA							
prema starosti							
15-24*	stepen	65.0	78.6	70.0	68.6	81.8	73.0
25-54	stepen	33.7	49.2	38.4	37.9	54.0	42.5
55-64	stepen	22.4	25.3	22.9	26.4	29.7	26.9
15-64*	stepen	38.5	55.2	43.6	42.7	59.6	47.5
prema obrazovanju							
< od više srednje*	stepen	45.9	70.5	55.4	55.6	84.8	65.0
viša srednja*	stepen	42.0	55.0	45.3	44.2	59.8	48.1
viša/visoka*	stepen	12.5	19.8	14.9	13.0	18.8	15.0
prema vremenskom trajanju							
<6 meseci	%	7.2	5.1	6.4	9.8	9.8	9.8
6-11 meseci	%	8.1	9.4	8.6	7.0	10.9	8.4
12+ meseci*	%	84.8	85.4	85.0	83.2	79.3	81.8
prema načinu traženja posla							
javni zavod za zapošljavanje	%	53.0	53.8	53.3	50.0	43.9	47.8
privatni zavod za zapošljavanje	%	-	-	-	-	-	-
neposredno kod poslodavca	%	33.2	27.9	31.1	34.3	26.6	31.5
uz pomoć drugova	%	38.7	33.6	36.7	69.2	62.1	66.7
davanje oglasa/odgovor na oglase	%	23.7	20.8	22.5	16.4	20.7	17.9
praćenje oglasa	%	12.7	13.7	13.1	24.0	30.9	26.4
test/intervju	%	1.7	2.0	1.8	4.7	5.4	4.9
traži zemljište/opremu	%	0.2	0.0	0.2	1.2	0.7	1.0
traži dozvolu/licencu	%	0.3	0.0	0.2	1.0	1.0	1.0
drugi način	%	5.6	4.9	5.4	8.2	8.7	8.4
prema ranijem radnom iskustvu							
sa iskustvom	%	24.0	9.5	18.3	21.3	10.7	17.5
bez iskustvom*	%	76.0	90.5	81.7	78.7	89.3	82.5
bez iskustvom 15-24*	% od 15-24	97.4	98.0	97.6	94.9	96.5	95.5
prema privrednoj aktivnosti (poslednji posao)							
poljoprivreda	%	5.0	0.0	4.0	5.2	2.2	4.5
rudnici	%	0.4	0.0	0.3	1.4	0.0	1.1
proizvodnja	%	22.6	26.5	23.4	18.6	18.8	18.7
električna energija	%	6.3	0.0	5.0	2.8	0.0	2.2
građevinarstvo	%	13.5	1.8	11.0	12.4	0.0	9.7
trgovina	%	15.0	23.7	16.8	12.1	33.4	16.8
ugostiteljstvo	%	5.1	0.0	4.0	9.3	10.6	9.6
transport	%	3.0	0.0	2.4	8.4	3.7	7.4
finansije	%	1.5	1.3	1.4	1.2	2.4	1.4
biznis	%	2.7	0.0	2.1	0.8	1.6	1.0
javna uprava	%	6.7	2.6	5.8	7.4	2.4	6.3
obrazovanje	%	0.9	22.8	5.5	5.1	8.7	5.9
zdavstvo	%	0.3	3.7	1.0	1.5	8.2	3.0
ostalo	%	17.1	17.5	17.2	13.8	8.1	12.6
prema zanimanju (poslednji posao)							
menadžer	%	4.5	1.6	3.9	3.6	2.4	3.3
stručnjak	%	4.0	18.4	7.0	8.1	17.0	10.1
tehničari	%	6.6	13.2	8.0	4.7	12.5	6.4
službenik	%	5.2	17.9	7.9	3.7	15.6	6.3
uslužni radnik i prodavac	%	30.7	24.8	29.5	30.7	34.9	31.6
poljoprivreda	%	3.7	0.0	2.9	3.2	1.6	2.9
zanatlije i srodni	%	20.2	15.6	19.3	20.9	5.0	17.5
operateri mašina	%	9.1	6.8	8.6	10.6	2.9	8.9
osnovna zanimanja	%	15.9	1.6	12.9	14.4	8.3	13.1
oružane snage	%	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

GRUPA Klasifikacija	Jedinica	2007			2008		
		muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene	ukupno
NEAKTIVAN							
prema starosti							
<15	%	52.2	34.7	42.1	51.5	33.2	40.8
15-24	%	20.0	17.7	18.7	22.5	17.6	19.6
25-54	%	11.7	31.3	23.0	9.8	32.6	23.1
55-64	%	5.1	8.1	6.8	5.0	7.7	6.6
65+	%	11.0	8.2	9.4	11.2	8.9	9.9
15-64	%	36.8	57.1	48.5	37.3	57.9	49.3
prema obrazovanju (15+)							
< od više srednje	%	58.8	76.2	70.1	65.7	80.5	75.5
viša srednja	%	37.1	22.3	27.5	30.2	18.6	22.5
viša/visoka	%	4.1	1.5	2.4	4.1	0.9	2.0

* pokazatelji zaposlenosti/nezaposlenosti

Dodatak 2: Variabli tabeliranja, ZSK ARS 2008

SEKCIJA ANKETE

Artikal/pitanje Br.: Varijabla

PODACI ANKETE

Region
Urbano/ruralno
A1. Opština

UPITNIK ZA DOMAĆINSTVO

P3 Odnos prema nositelju domaćinstva
P7 Pol
P11 Bračno stanje
P12 Etnička pripadnost
Dobivena varijabla: starost
P16 Status boravka (rezidentni stanovnik)
P94 Obrazovanje

INDIVIDUALNI UPITNIK

Radna aktivnost u sedmici referisanja

Dobivena varijabla: status zaposlenosti

Karakteristike glavnog posla

P30 Status zanimanja
P32 Ograničeno vremensko trajanje
P33 Razlog ograničenog vremenskog trajanja
P34 Vremensko trajanje
P40 Ekonomska aktivnost
P41 Br. zaposlenih
P42 Zanimanje

Radno vreme

P39 Početak aktualnog posla (sadašnjeg)
P46 Redovno radno vreme
P47 Aktualni radni sati 1) glavni posao
P52 Razlog zašto aktualni sati su niži od redovnih sati posla

Karakteristike dodatnog posla

P55 Dodatni posao
P56 Privredna aktivnost
P57 Status zanimanja

Nezaposlene osobe

P68 Da li ste ikada ranije radili
P69 Datum prekida
P70 Razlog prekida posla
P71 Privredna aktivnost u poslednjem poslu
P72 Status zanimanja u poslednjem poslu
P73 Zanimanje u poslednjem poslu
P75 U toku traženja zaposlenja
P76 Razlog zašto ne traži osoba posao
P79 Vremensko trajanje nezaposlenosti ili traženja posla
P80 Vrsta poželjnog posla
P82 Metode traženja zaposlenja
P84 Raspoloživost
P85 Razlog zašto ne možete da radite
Dobivena varijabla: vremensko trajanje nezaposlenosti

Zavod za Statistiku Kosova kratak opis

Zavod za statistiku Kosova, je stručan zavod koji deluje još od 1948 godine i prešao je kroz sve istorijske faze, sa organizacionom strukturom prema tadašnjem državnom uređenju. Dana 2 avgusta 1999. Zavod je ponovo započeo svoj profesionalni rad, nezavisan, u okviru Ministarstva za javne Administracije. Zavod se finansira od konsolidovanog Budžeta Kosova i od donatora za posebne projekte .

Zavod za statistiku Kosova deluje shodno Pravilniku 2001/14 koji je stupio je na snagu 2 jula 2001. Jedan Master plan (srednjoročni) o razvoju statističkog sistema u skladu sa evropskim statistikama je u fazi razvoja.

Organizaciona struktura: *Četiri departmana proizvodnje* (Departman ekonomske statistike i nacionalnih računa, Departman statistike stanovništva, Departman socijalne statistike i Departman poljoprivredne statistike i sredine) , *sedam statističkih područnih odeljenja* (Đakovica, Gnjilane, Mitrovica, Peć, Prizren, Priština i Uroševac), kao i dva departmana podrške (Departman metodologije i Informativne tehnologije i Departman administracije), *čine strukturnu izgradnju ZSK-a*.

Ukupno ima 134 zaposlenih, od toga 96 (71.6 %) u sedište zavoda, a u područnim kancelarijama 38 (28.4 %) .

Imamo profesionalnu podršku i saradnju sa međunarodnim institucijama. Zavod za statistiku Kosova u celosti pokriva teren zemlje. Za sprovođenje anketa na terenu upotrebljavamo adekvatan uzorak i metodologiju. Tokom prikupljanja izveštaja od izveštajnih jedinica, angažujemo; profesionalne radnike, tehničare, civilne službe (matičare), kao i popisivače na terenu iz područnih kancelaria.

Jedna ekipa koja se sastoji od domaćih i međunarodnih eksperta angažovana je na Projektu o Popisu stanovništva.

Misija Zavoda je ispunjavanje potreba korisnika za redovnim statističkim podacima i analizama u cilju podrške Vladinim departmanima, i da bi njima obezbedio potrebne informacije na donošenju odluka, ali i ostalim korisnicima na Kosovu.

- **Adresa:** **Zavod za statistiku Kosova, Ul. "Zenel Salihu"br.4 Priština**
- **Telefoni:**
Sedište Zavoda 00 38138/235 111
Direktor + 381 (0) 38 235 545
- **Fax: + 381 (0) 38 235 033**
- **E-mail: social@ks-gov.net**
- **Web-site: www@ks-gov.net/esk**